

MAGAZÍN PRE OBYVATEĽOV,
RODÁKOV A PRIATEĽOV OBCE ĽUBEĽA
2/2024
2. POLROK 2024

Mikuláš odmenil deti, v Ľubeli poslúchali všetky

Ulicami Ľubele počas soboty 7. decembra 2024 prechádzal tradičný mikulášsky sprievod. Navštívil viac ako 20 domácností a vyše 40 detí. Mikuláša sprevádzali jeho pomocníci, anjeli a čerti. Deti Mikulášovi predniesli krátku básničku, niektoré mu darovali vlastnoručne nakreslené obrázky. Mikuláš odmenil deti balíčkom sladkostí. Akciu zorganizovala už tradične ako každý rok Obecná rada mládeže Ľubela.

Vždy aktuálne
správy
z diania obce

Milí Ľubelčania, čitatelia našich novín,

rok 2024 nám opäť rýchlo zbehol a je čas pozrieť sa späť, zhodnotiť, čo sa nám podarilo a na čom by sme mali ešte popracovať. Na ďalších stránkach novín sa dočítate, ako sa nám darilo, čo sa nám podarilo z hľadiska rozvoja obce, ale aj to, ako sme spoločensky žili.

Ale musím najprv začať nie príjemnými, nazval by som to, nie dobrými záležitosťami. Ale na to sme tu, nikto nie je neomylný a keď sa chce, náprava sa dá urobiť. Prvou vecou je, že sa nestaráme o svoje pozemky **z hľadiska kosenia**. Jednak to ukladá zákon a potom, aj okolie obce by vyzeralo krajšie, keby boli pozemky upravené a vykosené. Dôležitým faktorom je aj rozosievanie burín z nepokosených pozemkov. **Parkovanie vozidiel** pozdĺž ciest, hlavne tam, kde sú cesty úzke, tiež nie je v poriadku. Áno, nemáme zákazové značky, ale uznajte, v mnohých prípadoch sú prázdné dvory a autá sú odparkované na okraji ciest, čím zasahujú do jazdnej dráhy. Často bránia

pri zimnej údržbe a verme, že nebudú brániť prejazdu záchranným zložkám. Chcem vás, milí spoluobčania, vyzvať k náprave. Naša obec je taká, akú si ju aj sami tvoríme, je taká, ako si aj my sami vytvárame okolo seba životné prostredie. Naozaj to nie je iba o starostovi a poslancoch obce. My všetci sme komunita, my všetci tvoríme našu Ľubelu. A verím, že tak ako ja, tak aj vy ju chcete mať čo najlepšiu.

Spomenul som záchranné zložky a s tým má súvis aj **označenie ulíc a informačný systém** v našej obci. V nasledujúcom roku chceme pokračovať v procese a pokiaľ nám finančná situácia dovolí, aj reálne označiť ulice a významné miesta v obci.

V tomto roku sme pracovali na mnohých projektoch, kde žiadame financie z rôznych dotačných schém a eurofondov. Niektoré už boli vyhodnotené a na niektoré čakáme. Úspešní sme boli na Ministerstve financií SR, kde **nám schválili** na obnovu mostíka cez Kľačianku 10.150,- € a na Ministerstve životného prostredia SR nám zasa schválili dotáciu 245.479,37,- € na vodozádržné opatrenia. V rámci nich sa zveľadí dvor pri kultúrnom dome a voda zo strechy tribúny pri futbalovom ihrisku zasa posluží na závlahu futbalového trávniku. Na výmenu dverí na Dome smútku sa nám cez Miestnu akčnú skupinu Stredný Liptov podarilo získať 22.243,68,- €. Čakáme na schválenie projektu Modernizácia Základnej školy v obci Ľubela, kde by sme mali získať približne **pol milióna eur**. Projekt obsahuje modernizáciu učební, úplnú debarierizáciu priestorov školy, zrekonštruovanie prekrytia prechodu medzi blokmi A a B, nové športové ihrisko a vzduchotechniku pre školskú kuchyňu. Držme si palce, nech sa nám aj tento projekt podarí a budeme sa môcť pochváliť, že vybavením máme modernú školu 21. storočia. Nový malotraktor s mulčovací nadstavbou nám zasa schválili na Envirofonde. Sme radi, že získavame pomerne dosť financií k rozvoju obce, aj keď administrácia týchto projektov je veľmi náročná.

Najvyššiu prioritu má však **projekt vybudovania čistiarne odpadových vôd a kanalizačnej siete**. Preto sme sa v tejto téme spojili so susednými Lipt. Kľačanami a vytvorili sme Združenie obcí – Ľubela – Lipt. Kľačany. Je to z dôvodu, že vieme

Takto by to nemalo vyzerieť.

Takto to vyzeráť má.

na projekt ako združenie obcí získať viac financií, ako keby o ne žiadala obec sama. Samotný projekt je rozdelený na tri etapy – čistiareň odpadových vôd, kanalizačná sieť Ľubel'a a kanalizačná sieť Lipt. Kľačany. O nutnosti realizácie odkanalizovania obidvoch obcí sme spoločne so starostom Lipt. Kľačian Jánom Hollým hovorili aj na stretnutí s Richardom Rašim, ministrom Ministerstva investícií, regionálneho rozvoja a informatizácie SR. Veríme, že v blízkej dobe, keď sa zapojíme do výzvy, tak budeme úspešní a reálne sa začne so stavebnými prácami. Tie by v najlepšom prípade mohli začať v priebehu roka 2026.

Už v budúcom roku sa však chceme zamerať na prípravu projektu **obnovy miestnych komunikácií**, ktoré v súčasnosti plošne neopravujeme, ale začneme s plošnými opravami až po vybudovaní kanalizačnej siete. Keďže na cesty plánujeme tiež žiadať finančné prostriedky, musíme mať pripravenú dokumentáciu a nechceme strácať čas. Preto už v budúcom roku začneme projekčné práce.

Ako sami vidíte, nezaháľame. Sú to možno málo viditeľné kroky, ale obec kráča nie malými rozvojovými krokmi vpred. Finančná situácia v štáte nie je jednoduchá, veď určite sledujete spravodajstvo. Zadĺženie štátu bývalými vládami, nutná konsolidácia, šetrenie a väčšinou ten pomyselný horúci zemiak skončí v rukách miest a obcí. Veľa obcí ide zvyšovať poplatky, my sme sa rozhodli, že na budúci rok 2025 **nebudeme zvyšovať poplatok** za komunálny odpad a ani miestne dane a poplatky. S poslancami obce sme sa zhodli a nechceme vás zaťažovať, hoci chceme pokračovať v napĺňaní programu rozvoja obce a tu tiež narazíme na nepredvídané výdavky, napr. so zvýšenou DPH. Ale

verím, že to zvládneme. Snažíme sa byť realisti, hoci pozitívne naladení.

Nemôžem nespomenúť **historický úspech našich futbalistov** a pochváliť celý realizačný tím, od hráčov až po predsedu TJ Partizán Ľubel'a Mariana Matejovie. Podarilo sa nám niečo, čo sa ešte nestalo a možno sa už ani nikdy nemusí zopakovať. A po vyradení druholigového Zvolena zo Slovnaft Cupu o Ľubeli vedeli aj tam, kde doposiaľ nevedeli ani to, kde je Liptov. Teší ma, že sme aj kultúrna obec a začali k nám chodiť hrať profesionálne divadlá z Bratislavy, ktoré pobavili nielen obyvateľov našej obce. Nebude to inak ani v budúcom roku a už na jar sa môžete tešiť na skvelú komédiu Sobášny list.

Milí priatelia, nachádzame sa v adventom a vianočnom čase. Čas, ktorý možno charakterizovať aj ako čas zmierenia. Skúsme ešte viac vylepšiť naše medziľudské vzťahy, skúsme sa zmieriť v rodinách, s blízkymi a priateľmi, so susedmi. Nech čaro slávnostne prestretého vianočného stola, za ktorým budeme sedieť, nenarúša niečo nevypovedané, niečo, čo nás môže vnútorne ťažiť. Želám všetkým nám, Ľubelčanom, všetkým našim priateľom, spoluobčanom krásne a požehnané vianočné sviatky, príjemnú atmosféru v kruhu svojich blízkych, zdravie, šťastie a lásku po celý rok 2025.

Váš Ing. Erik Gemzický, PhD., MBA
starosta obce

A stylized, handwritten signature in black ink, likely belonging to Erik Gemzický.

Z pohľadu nášho kraja

Rozhodnutia vedenia Žilinského samosprávneho kraja (ŽSK) má pre každý región nášho kraja priamy dopad. Či dobrý alebo zlý cítime my všetci, a preto musím byť aktívny aj na pôde krajského parlamentu a pri výkone činností s tým súvisiacimi. Stále presviedčanie vedenia ŽSK **o nutnosti zachovania Strednej odbornej školy polytechnickej v Liptovskom Mikuláši** je snáď každomesačná téma. Začiatkom septembra som sa zúčastnil stretnutia s pani predsedníčkou ŽSK Erikou Jurinovou. Stretnutia sa zúčastnili aj zástupcovia spoločností, ktoré podnikajú v sektore poľnohospodárstva, potravinárstva, strojárstva a cestovného ruchu v našom regióne, a ktoré zamestnávajú viac ako 4 500 ľudí. Všetci sme deklarovali zachovanie školy alebo vznik moderného kampusu, teda jej zlúčenie s inou strednou školou. Táto otázka je stále otvorená, posun nastal len v zmene vedenia školy, kde na post riaditeľa školy od 1. januára 2025 zasadne Ing. Stanislav Ferianc, ktorý verím, že školu posunie vpred a bude úspešný v naplňaní programu rozvoja školy.

Na zasadnutí zastupiteľstva ŽSK 30. 9. 2024 bola schválená 3. úprava rozpočtu a pre náš región obnáša aj plánovanú rekonštrukciu strechy na psychiatrickom pavilóne a zaobstaranie nemocničného a laboratórneho informačného systému **pre našu Liptovskú nemocnicu s poliklinikou MUDr. Ivana Stodolu v Liptovskom Mikuláši**. Aj Liptovské-

mu múzeu bola schválená podpora na stavebné úpravy otvorových konštrukcií.

Musím pochváliť našich cestárov Správy ciest ŽSK zo závodu Liptov. Po nahlásení prepadu časti vozovky, zlomenému priepustu na ceste III. triedy na vjazde do našej obce sa hneď pustili do opravy priepustu. Nehľadali sa iné firmy, neriešilo sa obstarávanie, ale urobili to priamo oni. Je veľmi veľa podobných, ale aj zanedbaných cestných priepustov a mostov v našom kraji. Preto na najbližšom zasadnutí zastupiteľstva ŽSK budem žiadať, aby bol vypracovaný harmonogram postupných opráv a rekonštrukcií cestných objektov. A tento „akčný plán opráv“ by sa začal aj reálne naplňovať – každý rok by sa niekoľko priam havarijných mostných objektov opravilo.

Oporný múr pri ceste III/2326 je už hotový a budem úprimný, ja však **nie som spokojný** ani s priebehom prác a ani s hotovým dielom. Ako som tvrdil pred dvomi rokmi, malo sa to urobiť vcelku ako jedna stavba – od mostíka po mostík. Bolo by to podstatne lacnejšie, čo som aj číslami doložil v rámci zasadnutia komisie. Teraz to je dobudované, „dolepené“ a uvidíme časom, koľko tento oporný múr vydrží. Uvidíme, ale takto by sa opravy nemali robiť.

7. októbra 2024 sa na pôde úradu ŽSK v Žiline konalo **koordináčné stretnutie** zástupcov regiónov ohľadom pripravovaných výziev na čerpanie eurofondov. Na stretnutí som zastupoval náš okres a aj z nášho okresu máme veľa predložených projektových zámerov, na ktoré veríme, že sa nám podarí získať pridelenie finančných prostriedkov. Sú to projekty z oblastí rekonštrukcie verejných budov, školstva, problematiky odpadového hospodárstva, dopravy, ale aj projekty na kanalizácie a čistiarne odpadových vôd.

Ing. Erik Gemzický, PhD., MBA starosta obce
a poslanec Žilinského samosprávneho kraja

Kráčajme spoločne za svetlom Vianoc...

*Prajeme Vám, nech toto svetlo prinesie pokoj
do našich životov a radosť
do všetkých dní v roku 2025.*

Z významných okamihov ľubeľskej školy

Imatrikulácia prvákov

Mladé talenty, inšpiratívne úspechy a neutíchajúca energia – to sú slová, ktoré najlepšie vystihujú našu školu. Počas uplynulého obdobia sme sa stali svedkami nespočetných úspechov našich žiakov, či už v oblasti vzdelávania, športu, alebo kultúry. Naša škola nie je len miestom, kde sa deti učia, ale aj miestom, kde rozvíjajú svoj potenciál, budujú priateľstvá a prekonávajú výzvy. Prinášame vám prehľad tých najvýznamnejších okamihov, na ktoré sme hrdí.

Vstúpte s nami do sveta, kde sú sny našich detí a žiakov hnacou silou a každý deň je príležitosťou na niečo nové!

Internetová bezpečnosť

Dňa 6. septembra 2024 zavítali medzi žiakov 2. stupňa koordinátorky z odboru prevencie a kriminality Ministerstva vnútra. Žiakom sprostredkovali informácie ohľadom internetovej bezpečnosti a bezpečného správania sa v digitálnom svete. Vzdelávacie aktivity obsahovali aj praktické rady ako pracovať na internete, aby nedošlo k poškodeniu používateľa zo strany podvodníkov a vírusov. Rady sa týkali bezpečných hesiel, dvojstupňového overovania a neklikania na podozrivé odkazy a stránky. Žiaci si uvedomili, že prevencia je veľmi potrebná a získané vedomosti určite využijú pri ďalšej práci s internetom, ktorý je neoddeliteľnou súčasťou každodenného života.

Exkurzia do kníhkupectva Martinus – 4. A

Dňa 17. 9. 2024 žiaci 4. A triedy navštívili kníhkupectvo Martinus v Liptovskom Mikuláši. Účelom návštevy nebolo však len spoznávať nové knihy, naučiť sa orientovať v kníhkupectve, ale aj spoznať zákutia kníhkupectva a nechať sa pohltiť svetom príbehov a kníh všetkých žánrov. Pani knihovníčka nám dokonca aj jeden príbeh prečítala a na záver nám darovala zaujímavú knihu. Za skvelé dopoludnie im týmto chceme poďakovať.

Deviatáci a ôsmaci na exkurzii v Osvienčime

Dňa 16. septembra sa žiaci 8. a 9. ročníka zúčastnili exkurzie koncentračných táborov Osvienčim a Brezinka. Návšteva miesta žiakom pomohla pochopiť rozsah a hrôzy holokaustu. Toto živé stretnutie s históriou podporuje hlbšie pochopenie udalostí, ktoré sú často nepredstaviteľné pri čítaní z učebníc. Veríme, že táto skúsenosť žiakov motivuje zamyslieť sa nad témami ako ľudská dôstojnosť, rovnosť, empatia, tolerancia a odvaha postaviť sa proti nespravodlivosti.

Európsky deň jazykov

Európsky deň jazykov si kladie za cieľ podnietiť obyvateľov Európy k štúdiu jazykov a tým aj k pochopeniu jazykovej rozmanitosti, interkultúrnemu porozumeniu a poznávaniu bohatého kultúrneho dedičstva nášho kontinentu. Aktivity k európskemu dňu jazykov sme uskutočnili vo štvrtok 26. septembra 2024. Žiaci na jazykovej ceste spoznávali európske štáty, pozdravy, poďakovanie a slovo „áno“ v ich jazyku. Popasovali sa tak s jazykmi:

poľským, nemeckým, francúzskym, ruským, gréckym, talianskym, ... Riešili úlohy, ktorých cieľom bolo priblížiť a spoznať, že aj zvuky zvierat znejú rôzne v rôznych jazykoch. V ďalšej aktivite spoznávali vlajky niektorých európskych štátov a priradováli k nim aj pozdravy. Nechýbali ani hry a pesničky, ktoré dotvárali príjemnú atmosféru.

Festival huby – exkurzia – 5. ročník

Žiaci 5. ročníka spolu s vyučujúcimi biológie navštívili 27. septembra Múzeum ochrany prírody a jaskyniarstva v Liptovskom Mikuláši, kde sa konala akcia „Festival – huby“. Žiaci si najprv poprezerali pestrú výstavu živých húb, či už voľným okom alebo pomocou lupy, či mikroskopu. Následne im mykológ priblížil stavbu, výživu, rozmnožovanie húb a taktiež rôzne výrobky z nich vytvorené. Exkurziu ukončili prezretím krátkeho filmu venovaného mykoríze.

Návšteva divadelného predstavenia v Martine

Žiaci piateho až deviateho ročníka 24. septembra 2024 vymenili svoje školské lavice za pohodlné kreslá v SKD Martin, kde mali možnosť vidieť divadelnú inscenáciu Traja veteráni. Toto predstavenie bolo adaptáciou známej rozprávky od českého autora Jana Wericha. Herecké výkony boli excelentné, hudobné prvky, kostýmy, scéna a javiskové efekty pridali na audio-vizuálnej atraktivnosti. Návšteva divadla bola nezabudnuteľným zážitkom pre všetkých nielen kvôli humornému obsahu hry, ale aj kvôli posolstvám, ktoré sú v dnešnej dobe stále dôležité – sila priateľstva, dôvera a spravodlivosť.

Exkurzia do pekárne v Lubeli – 4. A

Dňa 09. 10. 2024 navštívili žiaci 4. A triedy pekára Mipek v Lubeli. Pán majiteľ žiakov previedol celou pekárňou, výrobou. Dozvedeli sa ako sa pečie vianočka, rožky, na čo slúžia všetky stroje a ako sa

vyrába chlieb. Nakoniec žiakov pohostili čerstvými rožkami, tvarohovými buchtičkami a makovými závinmi, ktoré sme si mohli vziať so sebou do triedy.

Jesenné turistické vychádzky

Jeseň, pani bohatá, farbí listy do zlata... A práve túto farebnú nádheru si žiaci 5. až 9. ročníka vychutnávali 18. októbra 2024. V tento deň ich kroky viedli turistickými chodníkmi Kvačianskej doliny, Žiarkej doliny a Popradského plesa. Žiaci 1. až 4. ročníka spoznávali okolie Ľubele a Liptovských Kľáčan. Slniečko sa na všetkých usmievalo a umocňovalo čaro prírody. Žiaci si preverili svoju kondíciu, načerpali energiu a s dobrou náladou sa vrátili do každodenného školského života. Jesenná turistika bola nielen miestom aktívneho oddychu, ale aj miestom utužovania vzťahov a už dnes sa žiaci tešia na nové objavovanie krás prírody.

Imatrikulácia prvákov

Dňa 3. októbra 2024 sme pre našich prvákov pripravili imatrikuláciu – slávnostné prijatie medzi školákov. Po splnení pár jednoduchých úloh ich pani triedna učiteľka pasovala do „cechu“ školákov. Odmenou za zvládnutie aktivít im bol malý darček a sladká odmena. Veríme, že sa im tu bude dariť a budú do školy chodiť s radosťou.

Technická olympiáda

Naši žiaci dosahujú už tradične výborné výsledky na technickej olympiáde. Dňa 9. októbra 2024 sa uskutočnilo školské kolo, z ktorého postúpili ako súťažná dvojica Michal Štubniak a Jakub Vyšňan z 9. ročníka na okresné kolo – A kategória. Svojím výkonom postup dosiahla i žiačka Ema Jurščáková zo 7. ročníka – B kategória. V okresnom kole dňa 21. novembra 2024 sa im opäť zadarilo. Ema získala krásne 2. miesto. Všetci traja nás úspešne

reprezentovali a svojimi vedomosťami a zručnosťami v technickej oblasti podali výborné výkony, na čo sme veľmi pyšní.

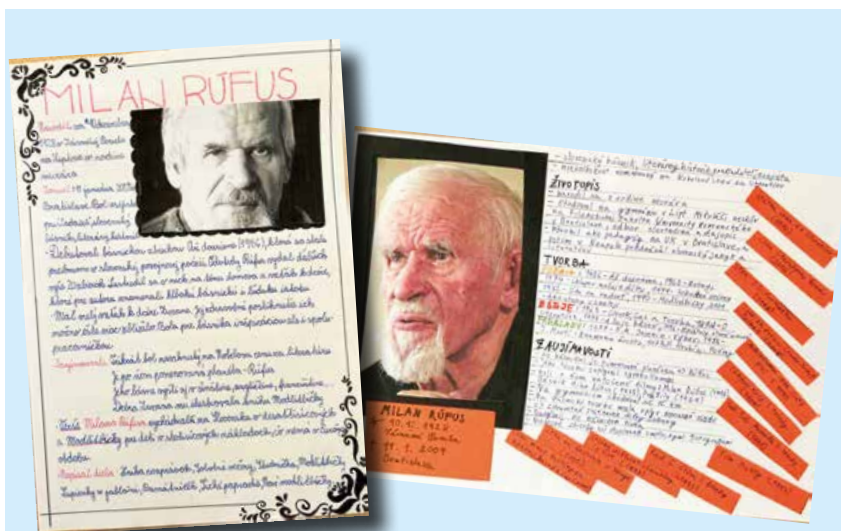
Anglický týždeň

V období od 4. do 8. novembra 2024 sa v našej škole uskutočnil „Anglický týždeň“. Počas tohto týždňa sa žiaci na hodinách anglického jazyka venovali tvorbe rôznych projektov, ktoré zahŕňali témy spojené s anglickou kultúrou, históriou, zvykmi a inými zaujímavosťami anglicky hovoriacich krajín. Počas týždňa mali žiaci možnosť svoje projekty predstaviť aj pred spolužiakmi z iných tried, čím si nielen precvičili anglický jazyk, ale tiež získali cenné skúsenosti v oblasti prezentácie. Projektové prezentácie sa stretli s veľkým záujmom a nadšením. Anglický týždeň bol ďalším obohacujúcim zážitkom pre žiakov našej školy.

Literárna výchova v 8. ročníku

Na hodinách literatúry v 8. ročníku si pripomínáme autorov pochádzajúcich z Liptova. Žiaci vytvárali medailónik venovaný Milanovi Rúfusovi. Niektorí zvolili cestu modernej technológie a spracovanie v elektronickej forme, ale mali sme aj takých, ktorí si zvolili tvorbu plagátu. Tie najoriginálnejšie si pozrite na priložených obrázkoch.

„Výskumníci“ na Skalnatom plese

Žiačky z krúžku „Výskumníci“ sa minulý šk. rok zapojili do súťaže „Ženská osobnosť v astronómii“ a s projektom o Cecílii Payne-Gaposchkin získali 2. miesto. Odmenou bola exkurzia do observatória na Skalnatom plese, kde ich sprevádzali dvaja slovenskí vedci. Mali možnosť vidieť najväčší slovenský ďalekohľad a záznamy z nočných pozorovaní. Vedci im priblížili prácu astrofyzikov dnes aj v minulosti. Exkurzia bola plná nových poznatkov a veľkým zážitkom. Ešte raz gratulujeme: Lucii Diškovej, Laure Diškovej, Zoji Nemcovej a Veronike Kubovej.

Veda, ktorá baví: Keď sa biológia a chémia menia na zážitok

Biológia a chémia už dávno nie sú len o písaní poznámok a bifľovaní. Na hodinách sa dnes deje množstvo zaujímavých aktivít, ktoré žiakov vtiahnu do sveta vedy.

Na chémii si napríklad žiaci vyrábajú vlastnú „lávovú lampu“ alebo tvoria modely atómov, aby pochopili ich štruktúru. Biológia má takisto svoje čaro. Ak by ste nakukli do triedy počas tematického opakovania, možno by ste nenašli klasický test, ale žiakov, ktorí sa snažia vyhrať v „Escape room“. Žiaci musia spolupracovať, riešiť hádanky a používať získané vedomosti, aby „unikli“ z hodiny biológie. Takýto prístup ukazuje, že veda je zábavná a praktická, čím otvára dvere nielen novým poznatkom, ale aj nadšeniu pre ďalšie objavovanie.

Tvorivé dielne v Galérii P. M. Bohúňa

Naši deviataci navštívili Galériu P. M. Bohúňa v Liptovskom Mikuláši, kde si pozreli aktuálnu výstavu. Spojili súčasnú fotografiu s historickými obrazmi a fotografiami, prerozprávali, ako vidia súvislosti. Následne si s hosťujúcou pedagogičkou, Petrou Feriancovou vytvorili z odpadu kľúčenky

a prívesky, ktoré zalievali živicom. Veľká vďaka patrí Miroslave Taligovej, galerijnej pedagogičke, ktorá pripravuje pre našich žiakov výborné edukácie. Následne sme navštívili expozíciu Tatrín, ktorá je súčasťou Múzea Janka Kráľa. Žiaci si pripomenuli obdobie uzákoňovania spisovnej slovenčiny, lektorka im priblížila Memorandum slovenského národa, veľmi zaujímavo podala život jednotlivých členov skupiny, ktorá sa grupovala okolo Ľudovíta Štúra a zamerala sa na liptovských dejateľov.

Siedmáci v rámci výtvarnej výchovy absolvovali výstavu fotografií a vzácných obrazov, ktorá je zapožičaná z Prahy. Umelecké diela pochádzajú z medzivojnového obdobia. Výstavou a workshopom nás sprevádzala galerijná pedagogička, Miroslava Taligová a umelkyňa Simona Gotierová z Banskej Štiavnice. Žiaci si vytvorili zátišia z predmetov, pripravili si k nim príbeh, ktorý odprezentovali. Následne sme navštívili múzeum SMOPAJ, ktorého interaktívne expozície venované jaskyniarstvu, baníctvu, živej a neživej prírode boli veľmi podnetné. Ocenili sme aj nádherný výhľad z veže v múzeu.

Žiaci 4. A triedy v rámci výtvarnej výchovy tiež absolvovali výstavu fotografií a vzácných obrazov, ktorá je zapožičaná z Prahy. Výstavou a workshopom nás sprevádzala galerijná pedagogička, Miroslava Taligová. Žiaci si vytvorili zátišia z predmetov, pripravili si k nim príbeh, ktorý odprezentovali. Potom pokračovali v ďalšej tvorivej aktivite, pri ktorej pracovali s čierno-bielou fotografiou, ktorú si farebne dotvárali.

Hovorme o jedle

Už niekoľko rokov sa pravidelne zapájame do projektu „Hovorme o jedle“.

Cieľom súťažno-vzdelávacej aktivity je vyvolávať a podporovať spoluprácu a aktívnu účasť detí, mládeže a dospelých pri budovaní spôsobilosti k vhodnému výberu potravín a vhodného životného štýlu, schopnosti prevziať zodpovednosť za svoje zdravie, povedomia o význame potravín pri podpore regionálneho rozvoja, zamestnanosti a ochrane životného prostredia.

Naša škola sa v tomto XIII. ročníku umiestnila so svojimi aktivitami v ZLATOM PÁSME HODNOTENIA, ku ktorému významnou mierou prispelo umiestnenie žiaka 5. A triedy Matiasa Lúčana, ktorý svojou literárnou tvorbou získal 1. miesto.

Ocenená práca:

Na čo sú nám polia a sady
Matias Lúčan, 5. ročník

Načo nám sú nám polia a sady?

Aby sme mali čo jesť,
aby nám robili radosť,
a aby sa tam deti hrali.

Vtáčiky spievajú v korunách stromov,
a my sa tešíme na sladkú chuť plodov.
Jablone a hrušky obsypané kvetmi,
sľubujú bohatú úrodu pre náš všetkých.

Pod modrou oblohou, v srdci prírody,
dozrieva ovocie, pre naše domovy.
Polia a sady to je náš domov,
kde každá kvapka dažďa je darom.

Na širokých poliach, v tých našich dolinách,
dozrievajú klasy zlatého obilia,
Vetrík im pošepká príbeh o úrode,
o zemi plnej života o radosti a pohode.

Žltá kukurica, ktorú má každý rád,
rastie nám na poliach, ale aj v záhradách.
To bude radosť, keď si ju uvarím,
zavolám kamošov, ktorých ňou pohostím.

Tak si tu žijeme obklopený tou krásou prírody,
ktorá nám prináša tak veľa úrody.
Sme plní vďačnosti za tie dary zeme,
za ktoré každý deň prírode ďakujeme.

Jeseň v materskej škole

Deň mlieka

Dňa 25. 9. 2024 si naša MŠ pripomenula, v rámci Svetového dňa mlieka, dôležitý význam pitia mlieka a konzumácie mliečnych výrobkov. Deti si zvyšovali povedomie o mlieku a mliečnych výrobkoch rôznymi aktivitami, vlastnoručne si vyskúšali aj dojenie kravičky. Deti z predškolskej triedy navštívili Hospodársky dvor v Lubeli. Nadobudli nové poznatky o chove hospodárskych zvierat a ich úžitku pre človeka.

Návšteva starých rodičov v MŠ

Pri príležitosti mesiaca úcty k starším prijali pozvanie do triedy predškolákov starí rodičia. Deti s nimi strávili krásne jesenné popoludnie. Potešili ich milým programom plným básní, piesní, tanca a vyjadrili tak vďaku za ich starostlivosť. Súčasťou tejto vzácnej návštevy boli aj jesenné tvorivé dielne. Starí rodičia spolu s ratolesťami prejavili svoje zručnosti a fantáziu pri tvorení rôznych dekorácií z plodov jesene. Odchádzali domov plný pekných dojmov zo spoločne strávených chvíľ.

Sokoliari

V októbri do MŠ zavítali Sokoliari majstra Vagana, ktorí náučnou a hravou formou priblížili deťom život dravých vtákov, ale aj iných zvierat, ktoré žijú v našich horách. Deti si mohli ohmatať parohy, kožušinu líšky a jazveca. Naživo uvideli sokola

pestrého, plamienku driemavú aj vzácny druh orla skalného. Najviac upútalo pozornosť detí prelet sovy ponad hlavy. Veľmi úsmevným zážitkom bolo aj sadanie sokolíka na hlavy niektorým z odvážnych detí. Niektorých dravcov mohli aj pohladkať. Sokoliarske vystúpenie bolo pre deti nezabudnuteľným zážitkom.

Lampiónový sprievod

Materská škola v spolupráci s rodičmi a obcou aj tento rok zorganizovala milú akciu plnú zábavy v duchu „halloweenskeho sviatku“. V podvečer 29. 10. 2024 sa niektoré detičky premenili na strašidielka, čarodejnice a prišli si zasúťažiť. Preverili si svoju obratnosť, šikovnosť, odvahu pri jednotlivých stanovištiach, kde ich čakalo „love-nie“ cukríkov z nádob plných nástrah, prelet metlou pomedzi prekážky, hod loptičkami do kotlíka a prechádzanie spleťou pavučiny. Za každú splnenú úlohu ich čakala sladká odmena. Po zotmení sa deti spoločne s rodičmi prešli s lampiónmi v sprievode obcou. Zúčastnení sa mohli občerstviť a zakúpiť si v stánku rôzne druhy koláčikov, slané pečivo, ktoré rodičia upiekli pri tejto príležitosti. Na zahriatie bol v ponuke čaj a varené víno. Výťažok z tejto akcie putoval do MŠ. Ďakujeme.

Blížiac sa Vianoce sú časom, keď sa obzeráme späť za všetkým, čo sme počas roka spoločne dokázali. Úspechy našich žiakov, podpora rodičov a nasadenie učiteľov sú tým najkrajším darom, ktorý naša škola mohla tento rok prijať. S hrdosťou ďakujeme všetkým, ktorí svojou snahou a energiou prispeli k tomu, aby naša škola bola miestom plným radosti, kreativity a úspechov. Prajeme vám pokojné sviatky naplnené radosťou, rodinným teplom a množstvom krásnych okamihov. Tešíme sa, že v novom roku budeme môcť spolu pokračovať v našej spoločnej ceste za ďalšími výzvami a úspechmi.

Veselé Vianoce a šťastný nový rok!

Mgr. Iveta Kališová, riaditeľka školy

Koľko lásky sa zmestí do krabice od topánok?

Tento rok sme sa spoločne zapojili do krásneho projektu „Koľko lásky sa zmestí do krabice od topánok“, ktorého cieľom je potešiť našich seniorov počas najkrajších sviatkov v roku. Vďaka obrovskej podpore od vás všetkých, milí žiaci a rodičia, sa nám podarilo vyzbierať neuveriteľných 78 krabičiek plných lásky, radosti a drobných darčiekov.

Krabičky, ktoré ste s takou ochotou a srdcom naplnili, poputujú do rúk babičiek a deduškov, ktorí ich prijmú s vďačnosťou a úsmevom. Každá z týchto krabičiek je dôkazom, že aj malé gesto dokáže vyčariť šťastie a radosť.

Chceme sa z celého srdca poďakovať všetkým, ktorí sa do projektu zapojili, či už prípravou krabičky, šírením informácií, alebo pomocou pri organizácii. Tento projekt nám zároveň ukázal, aké dôležité je viesť našich žiakov k hodnotám ako sú empatia, solidarita a dobrovoľníctvo. Vďaka podpore rodičov a pedagógov môžeme deťom odovzdávať posolstvo, že robiť dobro je nielen potrebné, ale aj naplňajúce.

Ďakujeme, že nám pomáhate robiť svet krajším a láskavejším miestom. Veríme, že tento krásny projekt si nájde miesto v našich srdciach aj v budúcich rokoch.

Spoločne sme dokázali, že láska sa zmestí do každej krabice!

PaedDr. Lenka Štepcová, školská špeciálna pedagogička

Ako sa darí futbalistom v 6. lige? V šatni panuje spokojnosť

Po víťazstve v okresnej súťaži a získaní titulu v 7. lige Liptovského futbalového zväzu a postupovej fáze do krajskej súťaže 6. ligy SSFZ prišla krátka prestávka. Bolo potrebné veľmi intenzívne rozmýšľať a uvažovať, hľadať riešenia, ako ďalej. Na rozhodnutie sme mali asi len tri týždne. Spolu s trénerom Tomekom sme sa hneď pustili do práce. Čakala nás vyššia krajská súťaž a okrem toho aj súťaž o pohár Slovnaft Cup.

Aj napriek tomu, že mužstvo opustili Tomáš Gejdoš, Janko Vyšný a Patrik Hriadel, už dlhší čas sme hľadali posily. Bohužiaľ, podarilo sa nám zohnať len brankára Martina Adzimu zo Závažnej Poruby a obrancu „s dvomi pľúcami“ Miška Ďuraja z Ilanova. Verili sme, že sa nik nezraní a že sa dajú dokopy aj zranení hráči z jarnej časti.

Jesennú časť sezóny sme rozbehli vo veľkom štýle s peknými výsledkami, peknou útočnou hrou a hlavne s kvalitou hry. Útočnou hrou sme nastúpili aj do krajskej súťaže, ktorá nám priniesla dobré výsledky. Dobré výsledky sa dostavili aj napriek tomu, že sme nepoznali súperov.

Medzi majstrovskými zápasmi sa v stredu odohrávali aj pohárové zápasy Slovnaft Cupu. V týchto pohárových zápasoch sme nečakane postúpili od predkola až po 3. kolo. Postupne sme vyradili družstvá ako Palúdzka a Strečno. Vyradili sme aj druholigistu Zvolen. Kolektív v tomto zápase podal úžasný, famózný výkon. Pre fanúšikov futbalu a samotných hráčov to bol neskutočný emocionálny zážitok. Po tomto zápase prišiel zlomový zápas s výbornou Hamšíkovou akadémiou, na ktorú sme už nestačili.

Po treťom kole prišla únava a zranenia z týchto prefažených „anglických“ zápasov, kde družstvo hrávalo nedeľa – streda – nedeľa. A o dva týždne repete: nedeľa – streda – nedeľa. „Weissovci“ by takýto výkon, ako naši chlapci, nedali. Po takejto vyťažnosti prišla aj kríza v kolektíve a začali sme sa boriť s otázkou, či nás bude na nasledujúci zápas jedenásť.

Práve počas tejto krízy sa nám podarilo oživiť mužstvo dvoma novými posilami: útočníkom Alexom Zivkovičom z Palúdzky a všestranným srdciarom, bojovníkom Adamom Hricom z Lúčok. Noví hráči hneď zapadli do tímu a pravdupovediac, prišli v pravý čas. Mužstvo chytilo druhý dych a začalo získavať body najmä z „horúcich pôd“.

V zápase dňa 2. 11. 2024 v Turčianskej Štiavničke družstvo prešlo krstom ohňom. V tomto zápase dostali hráči desať žltých a jednu červenú kartu a odišli s tromi bodmi. Chalani odvieďli skvelú súdržnú prácu – aj napriek fraške hlavného rozhodcu.

Družstvo je momentálne v hodnotení na 5. mieste krajskej súťaže Stredoslovenského futbalového zväzu 6. ligy s 22 bodmi. V kolektíve panuje veľká spokojnosť. Máme čas na oddych a regeneráciu. Do zimnej prípravy sa plánujeme pustiť vo februári budúceho roku.

Marian Matejovie

predseda TJ Partizán Ľubela

Naše Áčko vyhralo najvyššiu okresnú súťaž a postúpilo do 6. ligy. Starosta obce Erik Gemzičský našim majstrom Liptova odovzdal Uznanie obce a udelili sme aj Cenu obce Ľubela Mariánovi Matejovie, predsedovi TJ Partizán Ľubela, ktorý už desaťročie drží v rukách opraty Ľubelského futbalu.

Aby adventnú sviečku nemuseli prísť „sfúknuť“ hasiči

Začalo sa najkrajšie a najvysvietenejšie obdobie roka, ktoré ale práve vďaka teplu horiacej sviečky môže pre neopatrných skončiť ako to najhoršie. Skôr, než škrtíme zápalkou by sme si mali uvedomiť, že horiaca sviečka je otvorený oheň a malo by sa s ním aj tak zaobchádzať. Každoročne hasiči v čase adventu, vianočných a novoročných sviatkov vykonajú niekoľko desiatok výjazdov k požiarom, ktoré vznikli od zapálených sviečok adventných vencov, prskaviek, zábavnej pyrotechniky. Žiaľ, väčšina takýchto požiarov vzniká v domácnostiach a zanecháva veľké škody. Ako tomu predísť? V prvom rade si treba uvedomiť, že sú dva druhy adventných vencov alebo vianočných dekorácií. Zapáliť môžeme len tie sviečky, ktoré sú podložené nehorľavou podložkou. V ich bezprostrednej blízkosti by sa tiež

nemali nachádzať vysoko horľavé materiály, ako hobliny, suché dreviny, papierové ozdoby. Ostatné vence a dekorácie so sviečkami bez podkladových mištičiek a podložiek slúžia výhradne ako výzdoba. Úplnou samozrejmosťou je nenechať zapálený adventný veniec ani na chvíľu bez dozoru.

Neoplatí sa nechávať bez dozoru ani spotrebiče pri varení a pečení sviatočných dobrôt a vyhadzovať zapálenú pyrotechniku z balkóna alebo nevybuchnutú zapáľovať nanovo. Menší požiar sa treba vždy pokúsiť uhasiť, ale pozor na horiaci olej na panvici alebo iné horľavé kvapaliny. Pri ich hasení nepoužívame vodu, ale snažíme sa oheň udusiť pokrievkou, mokrou utierkou alebo plechom na pečenie.

Než škrtíme zápalkou, myslíme na to, že celé vianočné obdobie prežívame viac emocionálnejšie ako ktorékoľvek iné. Aj preto prípadné nešťastie a rany osudu v dôsledku našej neopatrnosti a neďbanlivosti zanechávajú hlbšie rany a škody na psychike človeka.

-pplk. PhDr. Eva Krajčiová-

Slováci v traktoroch

Škoda a Zetor púťali pozornosť, vyšli s nimi pod Grossglockner

Horskú cestu vo výške takmer 2 400 metrov museli na čas uzatvoriť. Grossglocknerská vysokohorská cesta patrí medzi najkrajšie v Európe. Jej zákruty s vysokým prevýšením prechádzajú okolo alpských rakúskych veľikánov, ktorým kraľuje Grossglockner, najvyšší vrch Rakúska. Jej prechod je zážitkom pre každého cestujúceho.

Partia Liptákov si ho dopriali tiež, no mimoriadne netradične. Cestu grossglocknerským horským priechodom prešli na traktoroch. A nie na obyčajných, do nadmorskej výšky takmer 2 400 metrov vyšli na 80-ročných historických traktoroch česko-slovenskej výroby.

V Alpách sa už 22 rokov konajú majstrovstvá sveta historických traktorov. Prvý raz sa na nich zúčastnili Slováci, reprezentačnú posádku tvorili štyria nadšenci z Liptova so svojimi traktormi a závozníkmi, dôležité úlohy sa zhostili ich manželky. Potrebovali si prenajať kamión na prepravu a premyslieť každú maličkosť, aby ich veterány dorazili bezpečne.

Prešli aj netradičnými disciplínami

Súťažné disciplíny neboli len o rýchlosti či výdrži traktorov.

V jednej z disciplín museli traktoristi preukázať zručnosť a cit pri ovládaní svojho stroja. Na prednú časť traktora im priplli drevenú palicu, s ktorou museli zasiahnuť terč o priemere iba sedem centimetrov, vzdialený 20 metrov.

Matematická presnosť a znalosť terénu

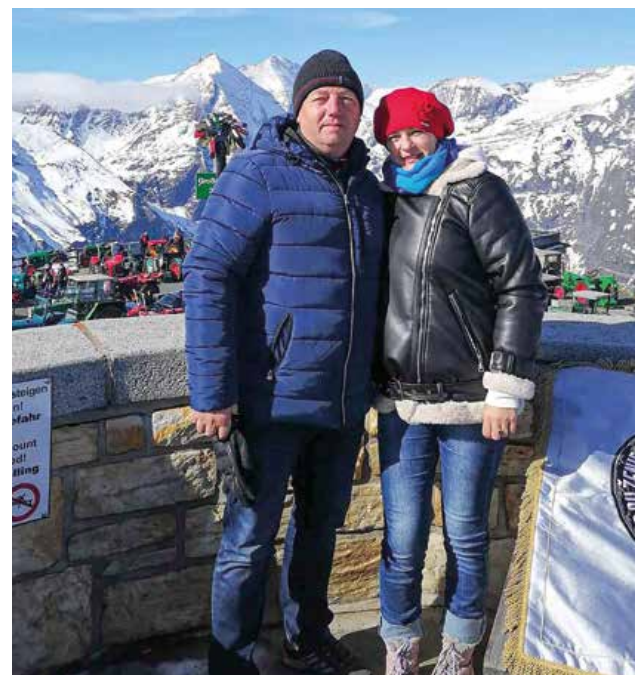
Hlavnou časťou majstrovstiev bola však jazda po horskej ceste. Samotný štart sa konal pri mýtnej brá-

ne Ferleiten, kam museli prísť deň vopred a natanakovať miestnu syntetickú naftu.

Na podujatí sa stretlo až 450 traktoristov z desiatich krajín, slovenská delegácia bola prvou v histórii, ktorá Slovensko na podujatí zastupovala.

Hlavná disciplína, jazda pravidelnosti, bola založená na udržiavaní stálej rýchlosti počas celého úseku. Alpskú horskú cestu počas pretekov uzavreli od 7,00 hod. rána do 10,00 hodiny. Súťažné traktory vychádzali zo štartu každých 15 sekúnd.

Slovensko reprezentovali štyria traktoristi s posádkami: Zdenko Devečka na traktore Škoda 30 z roku 1947 s manželkou Ivetou, Jaroslav Kandra na rovnakej Škode z roku 1946 s manželkou Máriou, Jozef Tomko na Zetore 3011 z roku 1968 s manžel-

kou Stanislavou a Lukáš Kandra na Zetore Super 35. Výprava nesklamala a všetky traktory zvládli trasu bez porúch. Slovensko si viedlo dobre, Jaroslav Kandra sa umiestnil na 81. mieste, čo je vzhľadom na neznalosť terénu a absenciu tréningu vynikajúci výsledok.

Tomuto koníčku sa venuje už 13 rokov. Priviedlo ho k tomu onkologické ochorenie, potreboval zamestnať hlavu. Traktor, na ktorom súťažil, bol kúpený vo Vranove od rodiny, s ktorou stále komunikuje a podporujú jeho vášeň.

Nadšenci už majú naplánované cesty na rok 2025, tentoraz to bude Južná Morava – Lednice, Valtice. Pre manželky sú to netradičné dovolenky, ale podporujú svoje polovičky, ktoré sa z toho tešia ako malé deti. Pohľad z traktora je nezvyčajný a nenahraditeľný. Je veľmi krásne, ako sa nám ľudia zdravie a tešia sa, že prinášame kus histórie do dnešného moderného a uponáhľaného sveta, skonštatovali manželka Jarko a Majka Kanderovci.

MV Liptovské noviny, fotografie nám poskytli manželka Kanderovci, -em-

Obec Ľubela a PZ Viackov
Vás pozývajú na

VIAŇOČNÝ VÝSTUP NA VIACKOV

Vo štvrtok 26.12.2024
Začiatok výstupu o 10:00
od horárne v Lipt. Kľačanoch

Na chate bude pre Vás pripravené
varené víno a niečo pod zub.

Do batôžka si pribalte pohárik, misku a lyžicu.

Pravnáč – malý brat Veľkého Choča

Vrchol Pravnáča sa nachádza v Chočských vrchoch západne od najvyššieho bodu Čerenovej, áno tej Čerenovej, v ktorej zhruba v polovici jej stúpania z Liptovskej kotliny na zalesnený vrchol sa nachádza Čerenová skala známa aj pod menom Janošikov stôl. O možnostiach výletu na túto skalnú plošinu s jedným z najpôsobivejších výhľadov v rámci Liptova sme sa nie tak dávno v našich novinách už zmienili. Pri pohľade z Lubele na sever obe geografické dominanty umožnia ľahko identifikovať skalné bralá. V prípade Čerenovej sú najmasívnejšie asi v polovici jej okom sledovateľnej výšky. Jej ľavého suseda Pravnáč skalné hradby lemujú okolo jeho najvyššieho bodu ako múry nedobytné srdce stredovekého hradu.

Pre priemerného turistu sa Pravnáč stáva testom hneď dvakrát. Preverí fyzickú kondíciu aj tých trénovanejších, ale určite bude testom aj orientačného (ne)zmyslu väčšiny nadšencov, ktorí sa rozhodnú pokoriť túto miestnu Annapurnu (východisko z Liptovskej Anny). Veľmi dobre totiž funguje vzájomná podmienenosť oboch testov. Pravnáč na rozdiel od masovej turistiky na Čerenovú skalú vykazuje podstatne nižšiu návštevnosť. Keď pre výstup zvolíte najkratšiu trasu po zelenej značke na západ od obce so začiatkom pod zručaninou gotického kostolíka sv. Anny, presvedčíte sa nielen o tom, že chodník je oproti „diaľnici“ na Čerenovú skalú sotva badateľný na trávnatých lúčach za obcou. Na rozhraní lesa a polí mali značkári problém

Prečo práve Pravnáč by mal byť pravým testom kondície pravého turistu, keď svojou výškou 1206 m. n. m. nepatrí práve k tým najvyšším vrchom v pohoriach Liptova? A prečo ho vôbec zaradiť do rubriky „Náš Liptov...“, keď právo pýšiť sa jeho majestátnosťou majú takmer oprávnené aj neďalekí susedia, Oravci?! Prejdime však od slovných hračiek ku argumentom a faktom, ktoré napomôžu odpovediam nielen na túto otázku.

nájsť vhodný a vplyvu človeka odolný objekt pre umiestnenie značiek. V spleti poľných ciest, hubárskych chodníkov, prť lesnej zveri či cestičiek vedúcich len po rúbaniská po lesnej ťažbe, bude Vaším prvým úspechom rozhodnutie zotrvať v odhodlaní pokračovať na západ. Ak sa na prvej lúke za cintorínom dáte zlákať tým, že vidíte vrchol Pravnáča priamo na sever od Vás, a preto intuitívne vyberiete niektorú cestu či chodník do lesa volíte skratku, ktorá Vás po niekoľkých sto metroch presvedčí, že to, čomu ste sa ešte pred niekoľkými minútami pri smerových turistických tabuľkách v obci smiali, môže byť tvrdou realitou. Podľa mapy je Váš cieľ vzdialený cca 2 km a bez desiatich minút dve hodiny výstupu.

Zhovievavo sa pousmejete pri predstave, akou deformáciou dolných končatín museli byť postihnutí turisti – značkári alebo v lepšom prípade, koľko poctivej domácej šunky museli rodičia doniesť do školy, aby sa podaril reparát ich potomka z matematiky. Takýto kopček predsa nie je ani Priechne sedlo vo Vysokých Tatrách, ani Batizovská próba

cestou na Gerlachovský štít. Niekoľko sto metrov po ceste vedúcej kolmo na vrstevnice Vás presvedčí, že v porovnaní s vašou voľbou sú zmienené vysokotatranské extrémne prechádzky petržalským sadom Janka Kráľa. Vďaka tomu, že v záujme prežitia Vaše telo presmeruje všetku okysličenú krv do mozgu a vplyvom sklonu svahu sa Vám ihličie lepí priamo na jazyk, si uvedomíte, že traktorista tadiaľto zväžajúci drevo musel od narodenia trpieť vrodenu deficienciou puďu sebazáchovy a ako jeden z mála preživších japonských kamikadze sa na dôchodku rozhodol pre adrenalinové aktivity v radoch slovenských lesných robotníkov. Pokiaľ ste na odvrátenie infarktu, mozgovéj príhody a iných zlyhaní organizmu využili potenciál deviatich životov jedného z domácich miláčikov, už viete, že dve hodiny na vrchol sú cena za prežitie. Nijako Vás neprekonal ani tí šťastnejší, ktorí to serpentínou oficiálneho chodníka mali takmer o kilometer dlhšie a pohodlnejšie, a nakoniec sa v druhej serpentíne zväžnice tak či tak spojili s Vami (ne)vybranou skratkou.

Plní endorfinov z poznania, že život bude predsa len ešte nejaký čas pokračovať, už stúpate po zväžnici relatívne pohodlne. To znamená, že dokážete vnímať farby, a aj iné zvuky ako búšenie vlastného srdca. Asi dvesto výškových metrov pod z juhu vrchol lemujúcimi bralami zväžnica a Váš zápas o prežitie šťastne končia. Pokračujete ešte asi tristo metrov na bočný neskaltatý hrebeň miestami sutinou pokrytým chodníkom, aby ste sa rovnakú vzdialenosť mohli vracat smerom na východ už po opačnej strane hrebeňa. Tu sa na západ otvárajú prvé výhľady na blízky a okoliu dominujúci Veľký Choč. Na sever oko poteší výhľad na časť Oravy, no nič nedodá toľko energie potrebnej na záver výstupu, ako pohľad na impozantný vrcholový kríž na najvyššom bode Pravnáča.

Pohľad z Pravnáča na Oravu
(v pozadí Pílsko a Babia hora)

nitý vrchol a zažívate ten pocit, prečo aj napriek vynaloženej námahe a počas výstupu stokrát zopakovanému „nikdy viac“ o niekoľko dní budete opäť hrdo stáť na niektorom z našich liptovských vrchov. Tu hore ste nielen nad mestami a dedinami s ich civilizačným preklatím, zhomom, stresom, mamonom a inými neduhmi súčasného sveta. Ste nad vecou tak dokonale, že tam niekde na obzore za Pílskom a Babou horou vidíte až na koniec slovenského sveta. Jesenná inverzia Vám vďaka hmle ďaleko na slovensko-poľskom pomedzí prezradí, kde sa schováva Oravská priehrada.

A na juh zase jeden z výhľadov, ktorý možno zažiť bez veľkých investícií do leteckých športov či leteníek. Šesťsto metrov pod Vami bez toho, aby ste vôbec vnímali náznak prudkého svahu padajúceho k Liptovskej Anne ten typický až gýčový kolorit Liptova v podobe pasúcich sa koní, dobytky a stáda oviec.

Lomné a Čerenová z Pravnáča

To sú momenty, keď aj zapovedaní odporcovia lietania aspoň na chvíľu zatúžia strhnúť reťaz so železnou guľou gravitácie a v závese pod rogalom či padákom pokračovať ponad zrkadlo Liptovskej Mary, naprieč Liptovskou kotlinou až niekde pod úpäť Sinej.

Ale koniec snívania, prepotené trička vymenené za suché, útroby batohu si narýchlo vymenili rolu so žalúdkom a hneď je veselšie. Ešte niekoľko fotiek pre zdokumentovanie výstupu do albumu spomienok a zostup. Ten je možný aj po výstupovej trase, ale ak nasledujúci deň plánujete byť klasickým mobilným jedincom spoliehajúcim pri

chôdzi na dolné končatiny, navrhujeme pohodlne, len s miernym prevýšením pokračovať po zelenej hrebeňom a potom zväžnicou ponad záver Anninej doliny na Čerenovú skalu. Medzi Pravnáčom a odbočkou na Čerenovú skalu je najnižším bodom hrebeňa Rovné sedlo, odkiaľ je tiež možné neznačkoványm chodníkom zostúpiť Anninou dolinou do Liptovskej Anny. Úzkou dolinou, neskôr aj popri potoku na orientáciu nenáročné. Klesanie, aj keď strmé, ale rovnomerné, predstavuje časovo najrýchlejší návrat. Treba si však uvedomiť, že cesta neznačkoványm chodníkom popri potoku zvyšuje pravdepodobnosť stretnutia s medveďom, ktorý pri stravovaní preferuje bohaté bylinné porasty podmäčianých pôd.

Preto odporúčame z Rovného sedla pokračovať zväžnicou po zelenej značke ešte niekoľko sto metrov až po neprehliadnuteľnú drevenú smerovku s nápisom Čerenová skala. Smerovka Vás posielá rovnako mimo značkovanej trasy vpravo do úbočia pod cestu, ale výhodou chodníka je, že po niekoľkých metroch prudkého klesania sa výškovo stabilizuje, a na úrovni asi 1000 m.n.m. po vrstevnici traverzuje západné úbočie vrchu Čerenová.

Hneď za prvou bočnou rázsochou masívu Čerenovej predpokladáte, že už-už ste na vrcholinej plošine Čerenovej skaly, no takýchto bočných ramien musíte prekonať celkovo štyri či päť. Keď už neveríte, že ste na správnom chodníku, a len skutočne úchvatné strminy pod a skalné police nad Vami spolu s unikátnym človekom a prírodnými živlami nedotknutým lesom bránia tomu, aby ste nepodľahli panike, začujete ľudské hlasy.

Civilizácia, je tu. V plnej intenzite a s vrelosťou Vás víta na Čerenovej skale, kde sa ocitnete medzi desiatkami piknikujúcich. Prikázaním je nestúpiť do menu vyčerpaných stolujúcich, no tiež hľadáte možnosť, ako uniknúť zo záberov „samisebe“ fotografov, ktorí tento športový výkon hodný himalájskych šerpov musia na sociálnych sieťach okamžite sprostredkovať austrálskym domorodcom a ich najbližším príbuzným. S trochou šťastia, ktoré nám napriek tomu, že bol november, nechýbalo, môžete ako my bez vstupného absolvovať aj exhibicionistickú prezentáciu ďalšej vzorky postihnutých civilizáciou. Tí Vám sebavedomo na svojom vyššom aj nižšom pozadí predvedú aktuálnu ponuku tetovacích štúdií a svojho (ne)vkusu.

A potom už len stále dlhšími a nie práve bezpečnými sutinovými serpentínami do lesa a odtiaľ do dediny, kde sme pred niekoľkými hodinami s výstupom začínali.

-sm-

Naše ZDRAVIE

Prvá pomoc pri krvácaní z úst

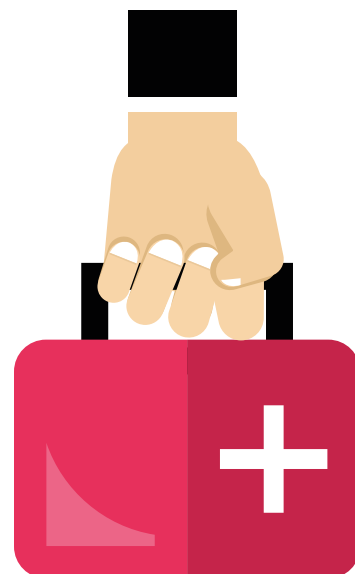
Krvácanie z úst vzniká následkom úrazu, pri poranení cudzím telesom, vytrhnutí či „vybití“ zuba a po krčných operáciách. Môže byť poranená pera, sliznica ústnej dutiny, zuby, zubné lôžko, čeľusť, jazyk a nosohltan. Poranenia úst sú nebezpečné z dôvodu rizika vdýchnutia krvi, zuba, kúska tkaniva alebo cudzieho telesa. Prehĺtaním krvi sa môže podráždiť žalúdok s následným vracaním.

Prvá pomoc: Postihnutého upokojíme a usmerníme ho, aby krv vyplúval. Skontrolujeme ústnu dutinu a odstránime viditeľné voľné cudzie telesá. Priložíme gázový štvorec, naskladaný obväz alebo vreckovku. Zatlačíme na ranu, ktorá je zdrojom krvácania, a tlačíme asi 10 minút. Ak nie je jasný zdroj krvácania, sú prítomné cudzie telesá alebo krvácanie neprestáva, vyhľadáme odbornú pomoc.

Zdroj:
KÖPPL, J.: *Prvá pomoc pri závažných stavoch*. Bratislava: *Príroda*, 2004.

-mm-

Ďalšie aktivity Únie žien Slovenska v Ľubeli

Členky Únie žien Slovenska v Ľubeli trávia čas aj pri aktivitách, pri ktorých spoznávajú náš krásny Liptov.

Tento rok sme spolu s rodinnými príslušníkmi v septembri navštívili Stanišovskú jaskyňu v Liptovskom Jáne.

Počas prvej adventnej nedele naše kroky viedli do Slovenského múzea ochrany prírody a jaskyniarstva v Liptovskom Mikuláši, kde nás sprevádzala naša členka Majka Ošková. Veríme, že na budúci rok budeme pokračovať v plánovaných aktivitách.

Vianočné trhy

Predvianočnú atmosféru v našej obci pravidelne dotvárajú Vianočné trhy organizované Úniou žien Slovenska v Ľubeli v spolupráci s Obecným úradom v Ľubeli. Tento rok sa k nám pridali aj žiaci piateho ročníka s triednym učiteľom, Dominikom Kojšom a žiačky 7. A.

V cukrárni sa predávala tradičná ľubel'ská štrúdl'a, ktorú pripravili členky pod vedením Hanky Rojčekovej. Každý predajca prispel do tomboly, ktorej výťažok darujeme obyvateľke našej obce, ktorá sama vychováva svoju dcéru, s ktorou každý deň navštevuje špeciálnu školu v Liptovskom Mikuláši.

Túto nádhernú akciu, kde si môžeme každoročne popáť oči na nádherných výrobkoch predajcov, prevoňanú vianočným punčom, koláčikmi a obľátkami určite zopakujeme aj na budúci rok. -em-

LETECKÝ SVIATOK NA LIPTOVE:

Prvý ročník AIR RACE JASNA privítal tisíce divákov

Podujatie pripravil Miroslav Toma z Lubele

V sobotu 24. augusta 2024 sa na medzinárodnom letisku Aerodrome Jasna International konal prvý ročník leteckej show s názvom AIR RACE JASNA. Išlo o unikátnu akciu – prvé preteky lietadiel v kategórii UL (ultraľahkých lietadiel) v Európe, ktorú pre leteckú aj neleteckú verejnosť pripravil vlastník a prevádzkovateľ letiska, kapitán Ing. Miroslav Toma. Priestory medzinárodného letiska privítali viac než 100 lietadiel z celej Európy a najlepších pilotov v leteckej akrobacii, ktorých výkony si prišlo pozrieť 5 000 platiacich návštevníkov.

AIR RACE JASNA dal príležitosť pilotom predviesť svoje stroje a zručnosti, ale aj stretnúť sa s kolegami a zaujímavými ľuďmi z oblasti letectva. Celé podujatie malo veľmi atraktívny sprievodný program, ktorého súčasťou bol aj plukovník Ivan Bella, prvý slovenský kozmonaut (do vesmíru vyletel v roku 1999). Z názvu podujatia bolo možné usudzovať, že išlo predovšetkým o globálne prvé preteky UL lietadiel v lete okolo pylónov, a k tomu sprievodný program, ktorý bol veľmi rozsiahly a výborne pripravený. Samotné preteky do neho jednoducho „zapadli“ ako jedna súčasť celodenného programu, a to vôbec nebolo na úkor atraktivity celého leteckého sviatku.

Program bol veľmi pestrý a vystúpil v ňom napríklad Peter Besenyei, ktorý je akrobatickým pilotom. Svoju prvú medailu vyhral na majstrovstvách Rakúska v roku 1982, keď mal 26 rokov. Do akrobatického športu priniesol aj niekoľko vlastných akrobatických prvkov. Najznámejšia je jeho aktivita v pretekoch Red Bull, pričom v roku 2001 ho, v nadväz-

nosti na jeho skúsenosti, oslovila rakúska firma Red Bull, aby pomohol vytvoriť koncept leteckých pretekov. Navrhol pravidlá a vybral najodvážnejších pilotov, ktorí by boli schopní zvládnuť celé preteky, a to aj s ohľadom na ich fyzickú a mentálnu náročnosť. Peter bol v týchto pretekoch aktívny do roku 2015 a dnes, okrem akrobatických vystúpení, lieta aj ako testovací pilot pre maďarský letecký úrad a trénuje ďalších akrobatických pilotov.

Ďalším známym akrobatickým pilotom, ktorý na AIR RACE JASNA vystúpil, bol Petr Jirmus. V rokoch 1983–1986 dvakrát získal titul absolútneho majstra sveta a dvakrát titul absolútneho majstra Európy. Pretekársku činnosť ukončil v roku 1986 a odvtedy pôsobil ako dopravný pilot a pilot vládnej letky. Súkromne už dlhší čas lieta na UL lietadle a časť svojho voľného času venuje funkcii rozhodcu akrobatických pretekov.

Svoje umenie predviedli aj akrobatickí piloti ako Ján Sobotka alebo Martin Židek, ktorý na podujatí po svojom vystúpení požiadal o ruku svoju priateľku. UL lietadlá a ich piloti sa potom predstavili synchronizovaným skupinovým letom, ktorý mal zaujímavú choreografiu a bol veľmi dobre predvedený. Celá akcia trvala od 10:00 do 18:00 hodiny. Vlastná súťaž letu UL lietadiel medzi pylónmi, v ktorej súťažilo celkom 10 lietadiel vrátane expedičného lietadla Shark Flying Revue, bola rozdelená do dvoch skupín po päť lietadiel. Miroslav Toma pred začiatkom súťaže predstavil trať a vysvetlil pravidlá, pričom niekoľkokrát zdôraznil, že najdôležitejšie je bezpečne doletieť a myslieť na bezpečnosť divákov. Išlo predovšetkým o prezentáciu malého letectva bezpečne a zaujímavo. Skúsenosti z týchto vôbec prvých pre-

tekov UL lietadiel medzi pylónmi môžu byť základom tradície letiska Aerodrome Jasná.

Veľmi pôsobivý bol aj súboj UL replík bojových lietadiel z 2. svetovej vojny. Po oblohe v jednej chvíli lietal niekoľko strojov, ktoré simulovali snahu navzájom sa z „neba“ zostreliť. Pre autenticitu aj pobavenie divákov navyše niektoré z nich občas zhodili dymovnicu, čo dodávalo ich leteckým súbojom ešte väčší pocit reálnosti.

Zaujímavá bola aj ukážka záchranných zložiek pri simulovanej núdzovej situácii. Diváci mali možnosť vidieť fungovanie záchranných zložiek vo chvíli, keď pilot pristávajúceho lietadla ohlásil požiar na palube. Za pristávajúcim lietadlom sa okamžite vydali hasičské autá s cieľom zachrániť lietadlo a hlavného pilota pred plameňmi.

Na akcii sa prezentovali aj leteckí modelári s atraktívnym modelom využívajúcim prúdový motor. Jeho zvuk a akrobatické prvky boli obdivuhodné.

Okrem leteckých predstavení a výkonov mali návštevníci možnosť si pozrieť aj obrazovú a textovú prezentáciu česko-slovenského letectva s názvom „Králi vzduchu“. V rámci výstavy sa potom konala autogramiáda, počas ktorej bola možnosť získať podpis hlavných osobností akrobatického programu aj prvého slovenského kozmonauta.

Organizátori nezabudli ani na deti, ktorým ponúkli detský sprievodný program aj celý rad atrakcií. Aby celá akcia získala ešte viac na svojej príťažlivosti, boli do programu zaradené aj živé vystúpenia niekoľkých hudobných skupín, a tiež špeciálny program – Oldies párty Rádia Vlna. Tá skončila až po polnoci. V priestoroch letiska boli aj predajné stánky so suvenírmi s leteckou tematikou.

Zaujímavosťou je, že v rámci akcie bol položený základný kameň Múzea československého letectva za účasti vybraných významných osobností nášho regiónu.

Všetci návštevníci AIR RACE JASNA určite potvrdia, že táto akcia bola zorganizovaná na vysokej úrovni. Celému organizačnému tímu pod vedením cpt. Ing. Miroslava Tomu srdečne gratulujeme a ďakujeme, že aj takouto formou prispieva k propagácii nášho krásneho Liptova a osobitne aj našej obce Lubeľa. Už teraz sa tešíme na ďalší ročník AIR RACE JASNA, ktorý je plánovaný na 23. augusta 2025.

-mm-

Zdroje:

Air Race Jasna. In: Flying Revue 6/2024

Brožúra Air Race Jasna 24.08.2024

cpt. Ing. Miroslav Toma

Kurím, kuríš, kuríme alebo len aby sme v hanbe nezostali

Téme vykurovania našich domov a bytov, samozrejme v chladných jesenných a zimných mesiacoch roka sme v tejto rubrike už raz venovali pozornosť. Vzhľadom k tomu, že pôsobením viacerých faktorov situácia s mračnom spalín v uliciach obce a nad strechami domov má tendenciu skôr sa zhoršovať, ako robiť vzduch opäť dýchaateľným, považujeme za potrebné vrátiť sa znova k tomuto problému.

Bývanie na dedine okrem iných benefitov bolo pre veľkú skupinu občanov atraktívne aj tým, že to, čo dýchame, nebolo možné na dedine na rozdiel od miest vidieť. No s viditeľným vzduchom je spravidla spojená aj ďalšia senzorická zložka, a tou je zápach spalín rôzneho typu a intenzity. Generácii terajších seniorov ešte pred niekoľkými desaťročiami strpčovali život viacvýfukové plyny dopravných prostriedkov ako dym z vykurovania príbytkov.

Aktuálne sa situácia radikálne zmenila. Napriek tomu, že sme vyhlásili vojnu vozidlám s pohonom na báze ropných produktov, na zdravie obyvateľov a zemskú klímu má výrazne horšie dopady práve produkcia exhalátov z rôznych palív využívaných, hlavne v oblasti tepelného hospodárstva. Úmyselne sa vyhýbame tomu, aby sme do tejto kategórie zaradili len fosilné a iné prírodné palivá. Použitie uhlia všetkých typov, palivového dreva a jeho energetických modifikácií (štiepka, pelety a pod.) na vykurovanie nie je ideálnou formou získavania tepla pre naše domácnosti. Či sa nám to páči alebo nie, hlavne spaľovaním uhlia, sa do ovzdušia šíria mikročastice, ktoré horúci dym unáša z miesta spaľo-

vania do ovzdušia v najbližšom okolí. Elektrická energia, hlavne tá jej časť, ktorá je produkovaná vo vodných elektrárnach, je pre vykurovanie, rovnako ako energia získaná z alternatívnych napr. solárnych zdrojov či veterných turbín (pokiaľ nezohľadňujeme aspekt ich konštrukcie a výstavby), sú environmentálne najvhodnejšími formami získavania energie pre výrobu tepla.

Keď sa však v našej obci v zimných mesiacoch, a zvlášť v bezveterných dňoch s prevládajúcim nízkym tlakom vzduchu, nadýchame na dvore či záhumní, aj neodborník na tepelné hospodárstvo vie, že okrem spáleného dreva a uhlia v dyme, ktorý nám znepríjemňuje a skracuje život, cítiť aj niečo intenzívne dráždivé a dusivé.

Žiaľ, nie je výnimkou, že v niektorých nízkopríjmových domácnostiach pri snahe zabezpečiť v obytných priestoroch tepelný štandard, sú spaľované niektoré vysokoenergetické odpady, ktoré možno získať s neporovnateľne nižšími finančnými nákladmi, ako je vykurovanie elektrinou, zemným plynom alebo za výhodnejšie ceny, ako sú ceny palív ponúkaných v obchodnej sieti. Časť takýchto rodín hľadá lacnejšiu alternatívu v spaľovaní všetkého, čo pôvodne malo niečo spoločného s drevom v rôznych podobách, od vyradeného nábytku, rôznych preglejok, odrezkov OSB dosiek, lakmi a olejmi ošetrených zvyškov dreveného odpadu až po papierové lepenky. Spaľovanie uvedeného odpadu graduje svojou škodlivosťou, ak sa k tomu pridajú aj niektoré zdanlivo neškodné plasty, ako sú napr. drobné obalové a potravinárske fólie.

Nie všetci menej solventní uvažujú takto jednodu-

cho a nebezpečne, ohrozujúc tak nielen svoje okolie, ale aj seba samých. Aj keď majú hlbšie do vrečka ako tí šťastnejší z nás zabezpečiť stravu a prijateľný štandard bývania pre najbližších sú pre väčšinu z nich hlavné priority rodinného rozpočtu a možnosti redukcie výdavkov z rodinného rozpočtu hľadajú v iných položkách.

Naopak, aj v skupine našich spoluobčanov, ktorí sa v spotrebe nemusia nijako obmedzovať a ich domácnosti dosahujú v hmotnom zabezpečení nadštandard, časť odpadu nie z ekonomickej nutnosti, ale iných dôvodov likvidujú rovnako spaľovaním.

Každý, nech občan patrí k jednej či druhej z uvedených skupín, by si mal uvedomiť, že ten kúsok čuchom zaznamenaného a okom viditeľného dymu nie je problémom preto, že jeho bližší či vzdialenejší susedia sú priveľmi fajnoví. Podstatne závažnejšia je skutočnosť, že všetky drevovláknité či inak pod tlakom spájané dosky sú do celku spájané tmelmi a lepidlami na báze polyuretánov alebo formaldehydu. Už v pevnom skupenstve v samotných výrobkoch sú tieto plnivá pre zdravie rizikové a pri vyšších koncentráciách až nebezpečné. V prípade spaľovania sa transformujú na jedy v plynnom skupenstve, ktoré neohrozujú len ľudí s chronicky poškodeným respiračným aparátom. Majú schopnosť prenikať do štruktúry buniek nervového systému, či aj u inak zdravej populácie vyvolať chronické poškodenie pľúc.

To je skutočnosť, ktorá sa týka všetkých, to znamená nielen susedov, ale aj samotných znečisťovateľov ovzdušia, dýchame spoločný vzduch a to aj tí, ktorí sa na dedinu presťahovali práve pre benefit čistejšieho vzduchu.

Nemožno však konštatovať, že do rozporu s environmentálne žiaducou praxou sa takto konajúci občan dostáva len na základe svojho menej vyvinutého zmyslu pre verejný záujem alebo vyložene nedostatočnej intelektovej výbavy. Jedna z dvoch uvedených skupín „energetikov“ nemá ekonomickú alternatívu. Uvedomuje si, že spaľovaním odpadov škodí sebe aj ostatným obyvateľom obce, no je sociálnym rukojemníkom štátu a jeho kompetentných orgánov zodpovedných za chod hospodárstva a životnú úroveň občanov.

Je nezodpovedné robiť politické rozhodnutia v nadnárodnom záujme, ak sú nimi negatívne dotknuté hospodárske záujmy štátu, a tým aj životná úroveň jeho občanov. Žiaľ, netýka sa to len jednej skupiny politického spektra naľavo či napravo od stredu. Bez rozdielu k akej politickej orientácii sa hlásia a akú majú momentálne moc rozhodovať

o veciach verejných, konajú aj v oblasti energetiky a tepelného hospodárstva rovnako nezodpovedne.

Oni sú tí, ktorých sa musíme pýtať, prečo musí občan aj v našej obce pri kúrení spaľovať odpad a nemôže si dovoliť kúriť napr. elektrickou energiou v štáte, ktorý už dnes vyrobí viac elektriny ako spotrebuje?! Prečo, ak náklady na výrobu elektrickej energie vychádzajú z takmer rovnakého mixu základných energetických nosičov (jadra, vody, uhlia) v SR, Francúzsku a napr. v kanadskej provincii Ontário, prečo sú za týchto východiskových podmienok predajné ceny elektrickej energie v Ontáriu o takmer dve tretiny nižšie ako u nás a vo Francúzsku?!

Prečo dokážeme občanovi mediálne odkázať, že ak jeho domácnosť na plyne varí aj nim kúri, tak si od januára mesačne priplatí cca 23 EUR. Prečo nedopovieme tú časť vety, ktorá odôvodňuje toto rozhodnutie?

Aj keď dnes nepopulárna, ale faktami nespochybniteľná skutočnosť, že v centrálne riadenej a uzavretej ekonomike bolo pre environmentálny rozvoj urobené reálne viac tým, že ceny energií boli v rodinnom rozpočte tak bezvýznamnou položkou, že sa oplatilo plynofikovať takmer všetky urbanizované územia Slovenska a elektrickou energiou vykuroval každý, kto mal o to záujem a nebol napojený napr. na centrálne rozvody tepla. Ako to, že pri niekoľkonásobnej energetickej záťaži národného hospodárstva pozostávajúceho z energeticky a kvantitatívne náročných odvetví nebol štát kvôli cenám energií nútený likvidovať strategické podniky?

Nie je tak trochu proti zdravému sedliackemu rozumu kvôli globálnym záujmom či zo solidarity s inými spriaznenými štátmi vyhnáť politickými rozhodnutiami ceny energií do nebývalých výšok, aby sme potom občanovi aj tomu, ktorý nám v zime v Lubeli zviditeľňuje vzduch, kompenzovali ceny energií?! Odkiaľ berie štát tieto finančné prostriedky na kompenzácie?! Pravdepodobne ich nevieme zatiaľ získať od mimozemských civilizácií. Ak pochádzajú z nejakých inonárodných či nadnárodných zdrojov, tak je to prinajmenšom podozrivé a dôvod na zamyslenie. Pravdepodobne sú to Vaše peniaze, ktoré ste štátu už odvodili vo forme daní či iných odvodov, aby ste časť z nich získali touto formou. Aký zmysel preto má zvyšovať ceny, aby sme ich potom kompenzovali aspoň priblížením sa pôvodnej cene?!

Bude realitou budúcich zím nielen v Lubeli, ale aj vo väčšine slovenských obcí odpoveď na otázku „Kam ste sa vybrali sused?“ „Nuž do mesta nadýchať sa čerstvého vzduchu“.

Tichá hrozba:

Ako môžeme spolu chrániť deti pred novými formami závislosti?

V posledných rokoch sa do popredia dostávajú nové formy rizikového správania, ktoré zasahujú aj tých najmladších – našich žiakov základných škôl. Aj keď školy aktívne realizujú preventívne aktivity a snažia sa chrániť žiakov pred škodlivými vplyvmi, stále čelíme výzvam, ktoré si vyžadujú podporu vás – rodičov.

Jedným z narastajúcich problémov je užívanie žuvacieho tabaku a ďalších podobných produktov medzi žiakmi základných škôl. A je nám ľúto, že aj naši žiaci, napriek prevencii, ktorú pravidelne realizujeme, žuvací tabak užívajú. Tento trend je nenápadný, ale jeho dôsledky môžu byť vážne.

Prečo je žuvací tabak problém?

Žuvací tabak a nikotínové vrecúška sú produkty, ktoré obsahujú vysoké množstvo nikotínu. Tieto látky spôsobujú silnú závislosť už po krátkom čase užívania. Na rozdiel od tradičného fajčenia nevytvárajú dym ani zápach, čo ich robí nenápadnými – a preto sú medzi deťmi populárne.

Deti, ktoré tieto produkty užívajú, často nepoznajú ich zdravotné riziká, medzi ktoré patrí:

poškodenie slizníc a zubov, zvýšené riziko rakoviny ústnej dutiny, nespavosť, nervozita a znížená schopnosť sústrediť sa, prehlbovanie závislosti a možný prechod k užívaniu iných látok.

Nelátkové závislosti – ďalšie riziko

Okrem nikotínu ohrozuje deti aj nadužívanie technológií či hranie online hier. Tieto nelátkové závislosti môžu viesť k psychickým a sociálnym problémom, ako sú strata reálneho kontaktu s okolím, problémy s učením a zvýšený stres.

Ako môžu rodičia pomôcť?

Hoci školy vykonávajú preventívne programy, skutočnú zmenu môžeme dosiahnuť len spolupracou školy, rodičov a širšej komunity.

Tu je niekoľko krokov, ako môžete prispieť:

- Venujte deťom pozornosť: Sledujte ich správanie, tráve s nimi čas a pýtajte sa ich, ako sa cítia. Ak dieťa zmení náladu, je podráždené alebo sa vyhýba rozhovorom, môže to byť signál problému.
- Získavajte informácie: Preštudujte si, ako vyzerajú produkty, ako sú žuvací tabak alebo nikotínové vrecúška. Ak si takéto veci všimnete u svojho dieťaťa, neváhajte zakročiť.
- Buďte vzorom: Vaše deti vás sledujú. Ak sa zdravo stravujete, nefajčíte a máte vyvážený vzťah k technológiám, je pravdepodobnejšie, že tieto hodnoty prevezmú aj ony.
- Rozprávajte sa o rizikách: Deti často podľahnú nátlaku spolužiakov a nevedia odhadnúť dôsledky. Otvorený rozhovor im pomôže pochopiť, prečo je dôležité odmietnuť takéto produkty.
- Zapojte sa do preventívnych aktivít: Zaujímajte sa o školské programy zamerané na prevenciu a spolupracujte so školou. Dôležité je, aby deti videli, že rodičia a učitelia postupujú jednotne.

Nezatvárajme oči!

Tento problém sa môže zdať vzdialený, ale pravdou je, že sa týka nás všetkých. Každý z nás môže pomôcť predchádzať tomu, aby sa deti dostali do pasce závislosti, či už ide o látkové alebo nelátkové produkty. Prevencia je vždy lepšia ako liečba.

Spoločne môžeme vytvoriť bezpečné prostredie, kde sa naše deti budú cítiť podporované a chránené. Prosíme vás, nezatvárajte pred týmto problémom oči a pomôžte nám chrániť budúcnosť našich detí.

Mgr. Iveta Kališová, riaditeľka školy

Ľubeľskí podzemní robotníci

**V Ľubeľských novinách číslo 1/2023
bol uvedený príspevok o Bujanovskom
tuneli. Uvítal som to a vyšlo mi z toho,
že bude užitočné, aby som ho podľa
vlastného poznania a spomienok o niečo
doplnil a zároveň rozšíril túto tému.**

Pretože považujem za potrebné a spravodlivé, aby sme nazabudli na tých ďalších Ľubeľčanov – Ľubeľcov (nech mi gramatikári odpustia, lebo ja budem týchto našich ľudí volať po Ľubeľsky – Ľubeľci), čo pracovali pod zemou ešte aj na iných tuneloch a v baniach. Nie je však možné ich všetkých vymenovať. Tí Ľubeľci si to zaslúžia, ako aj ich potomci, príbuzní a priatelia. Nezabúdajme!

I. TUNELY

ĽUBEĽSKÍ TUNELÁRI

Ešte k Bujanovskému tunelu...

V roku 1955 ako žiak základnej školy som tam cez letné prázdniny bol. Môj otec Ján Kubík Ondřík tam robil majstra v časti Rolová (pozri dobovú fotografiu) a celý tunel bol rozdelený na úseky, Ľubeľci tvorili samostatné čaty a robili na najťažších úsekoch. Na dobovej fotografii sa dá ľahko poznať Albín Hrnčiar – otec Maroša a Dušana Hrnčiara a Anton Kubík – Antúš Bombík (asi preto ich volali Bombíkovci, lebo jeho otec keď nefungoval občas miestny rozhlas po dedine, bubnoval, aby ohlásil miestne správy). Pamätám si, že Antonovi Kubíkovi – Antúšovi chýbalo na ruke niekoľko prstov, no a je to takmer isté, že o ne prišiel pri práci strelmajstra na Bujanove (tak

totiž chlapi tento tunel volali). Na tomto diele sa pracovalo s veľkým elánom príznačným pre túto dobu.

Chlapi chodili (fárali) na pracovisko vo vlastnom oblečení a nemali ani ochranné prilby. Tento tunel je súčasťou železničnej cesty (trate) Žilina – Košice – Čierna nad Tisou, a to budovali aj Ľubeľci.

HARMANEC, ŠTUREC

Aby mala Banská Bystrica priame spojenie s Vrútkami, musela sa železničná trať viesť náročným horským terénom. Horský masív musel byť prerazený 22 (!) tunelmi. Trať sa začala stavať v roku 1936 a prevádzka sa začala v decembri 1940. Ako dlho by to trvalo dnes?! Najviac chlapov z Ľubele robilo na Harmanci. Nemeckí fašisti pri ústupe trať ťažko poškodili a veľkú časť zničili, prevádzka bola obnovená v marci 1946 (Zdroj: encyklopédia Slovenska). Chlapi ešte dlho rozprávali, čo na Harmanci prežili.

LIPNO

Tu treba poznamenať, že tam nešlo ani o železničný ani cestný tunel, ale o podzemnú štôlu, ktorú v 50-tych rokoch 20. storočia razili Ľubeľci (prevažne Humenovci) v južných Čechách pri budovaní priehrady Lipno a kde v roku 1956 prišiel o život občan Ľubele Severín Humenný (z Uličky), ktorý tam pracoval ako míner. Zanechal vdovu a dve maloleté deti, mal len 28 rokov.

Pri prácach v podzemí a na priehrade v Hriňovej pod Poľanou treba spomenúť aj Jána Durného st. zo Sihoti ako skúseného majstra.

KRAĽOVANY

Starý Kraľoviansky tunel (doslúžil v roku 1950 a bol Nemcami veľakrát poškodený, pričom pôvodný portál z cesty č.18 sa dá vidieť aj dnes). Nový Krá-

lovanský tunel bol zadáný v auguste 1942 a ukončený bol po oslobodení v roku 1950. Na výstavbe tohto tunela tiež pracovalo veľa Lubeľcov. Niektorí si tam založili aj rodiny. Po dokončení tunela veľká časť týchto ľudí odišla pracovať na Bujanovský tunel, medzi nimi aj môj otec spolu so stavbyvedúcim Ramičom. Toho naši chlapi dlho spomínali.

II. BANE

LUBEĽSKÍ BANÍCI

Keď spomíname Lubeľských chlapov na ťažkých robotách v tuneloch, nesmieme opomenúť tých, ktorí pracovali tiež pod zemou, a to baníkov z Lubele. Historická spätosť našej obce s baníctvom je zobrazená dvoma skríženými baníckymi kladivkami na jej erbe.

Práca na poli a v lesoch nedávala dosť prostriedkov na obživu. Ľudia boli nútení hľadať si živobytie mimo svoj rodný kraj. Na zárobky chodili na Dolnú zem a v rokoch 1892 až 1924 do Rakúska, Francúzska, Belgicka, ale predovšetkým do zámoria – do USA, Kanady aj Argentíny. Za morom boli zárobky v porovnaní s Uhorskom niekoľkonásobne vyššie. Údaje o počte vysťahovalcov z Lubele sa rôznia, ale pohybuje sa to v tomto období asi 200 emigrantov len do USA. Niektorí sa vrátili domov, niektorí tam zostali natrvalo. Je samozrejmé, že ako cudzinci tam dostali najťažšiu prácu – v podzemí, v baniach. Toto je viacmenej všeobecné historické poznanie.

Z bližšej minulosti o lubeľských baníkoch a ich spomienkach:

Počas obdobia 1. Československej republiky (ČSR) spomínali prácu v baniach vo Francúzsku, Belgicku a Maďarsku.

SALGOTARIÁN

V týchto uhoľných baniach naši ľudia hľadali obživu ešte za Uhorskej monarchie aj za prvej ČSR. Oni toto mesto volali Tarjan. Nachádza sa v Maďarskej ľudovej republike asi 20 kilometrov južne od Filakova. V uhoľných baniach tam pracovalo hodne (počet neviem) našich chlapov a Lubeľci o Tarjane veľa rozprávali. Ani zárob-

ky v porovnaní so Slovenskom tam nemali zlé. Títo lubeľskí baníci z Tarjanu zanechali po sebe dôstojnú pamiatku ako ich dar obci Lubeľa. Môže sa ísť na to pri vstupe do Lubele každý pozrieť a nachádza sa po pravej strane pri odbočení na cintorín v severozápadnej časti obce. Je to kríž určite vyrobený v Maďarsku s takýmto maďarským nápisom (pozri foto):

„SALGOTARIANI
KOSZENEBANYA
RÉSZVÉNYTARSULAT
ADOMÁNIA“

Voľný preklad:

ŠALGOTARIÁNSKE UHOĽNÉ BANE
SPOLUÚČASTNÍK TOHOTO DARU

Úplne rovnaký kríž sa nachádza na Boniaku v juhovýchodnej časti obce. Malo by to znamenať, že jeden kríž bol darovaný obci Zemianska Lubeľa a jeden obci Kráľovská Lubeľa, a muselo to byť pred rokom 1924, lebo do tohto roku to boli dve samostatné politické obce.

My Lubeľci tento dar od našich už nežijúcich rodákov – baníkov aj teraz s vďakou prijímame. Úcta a poďakovanie patrí aj našim občanom, ktorí sa o tieto pamiatky dôsledne starajú.

JÁCHYMOV, OSTRAVSKO-KARVINSKÉ BANE

Karvinské bane, kde sa ťažilo kvalitné čierne uhlie, boli vždy a pri každej príležitosti predmetom nekončného rozprávania lubeľských chlapov. Smutnou kapitolou sú bane v Jáchymove. Tu sa ťažila vzácna uránová ruda spracovávaná následne na rádioaktívne izotopy. Životy a zdravie ľudí boli v neustálom ohrození predovšetkým radiáciou, ale aj geologickými zložitostami. Ja viem o štyroch občanoch z Lubele, čo tu pracovali. Dvaja z nich tu však prišli o život v mladom veku. Zostali po nich vdovy a maloleté deti. V auguste 1955 pri banskom nešťastí zomreli vo veku 35 rokov Viliam Kubík (Cvajna) a vo veku 25 rokov Miloš Budvesel (Hucovie).

HANDLOVÁ

Chlapi z Lubele pracovali aj v Handlovských hnedouhoľných baniach, a to ešte pred II. svetovou vojnou aj po nej. Bývali v tzv. baníckych kolóniách, čo bolo zoskupenie malých rodinných domčekov – takto to bolo aj v Dúbrave. Baníci dostávali prídely uhlia tzv. deputát, pričom oni zaplatili za to len symbolickú cenu a dopravu. Bola to významná výhoda, lebo s dodávkou uhlia mal bežne a často občan problém.

DÚBRAVA

Dechtárka, Predpekelná, Lubeľská dolina – živá banícka činnosť v Dúbravskej doline sa rozvinula okolo roku 1700 a má priamu náväznosť na Lubeľský chotár na dolinku Koniarka. Sem zasahujú rudné žily obsahujúce antimón ako severné pokračovanie ložiska z dúbravského chotára – Dechtárka. Do ťažobného priestoru baní sa vstupovalo teda aj z Lubeľského chotára, čo dávalo živobytie aj baníkom z Lubele. Títo si v 18. storočí založili spolok Lubeľské ťažiarstvo. V 70-tych rokoch minulého storočia sme ako stredoškolskí študenti brigádovali na kopaní horských chodníkov a bývali sme v robotníckom baráku, ktorý určite slúžil (veď len na to musel byť postavený) baníkom z Lubele.

Vyťažená antimónová ruda išla na „huntíkoch“ na dúbravskú stranu – na Dechtárku, kde boli na jej prvotné spracovanie na to zariadenia (guľové mlyny, flotácia a iné). Na tejto našej lubeľskej strane sme však videli vo svahu haldy hlušiny vyvezené z bane.

Do bane sa dalo v tom čase bez problémov vojsť. Vstupný otvor (portál) bol vysoký asi 180 cm, široký asi 160 cm, výdrevu bola vpredu v celkom dobrom stave, zamokrené, zahŕňajúce drevo sa ale ďalej rozpadávalo. My sme vkročili asi 10 m do štôly, ďalej sa nedalo ísť, bola tam tma a všade kvapkala voda. Mňa však upútalo na halde pred baňou veľa črepov z vypálenej hliny a dali sa v nich dobre poznať úlomky pochádzajúce tvarom aj štruktúrou z hlinených džbánov. Je isté, že pochádzali z dávnejšej minulosti z čias jednoduchého spracovávaného (vypaľovania) rudy.

Na Predpekelné sa ruda ťažila už v roku 1556. Dúbravská antimónová ruda patrila medzi najkvalitnejšie na svete. Slovensko sa podieľalo v roku 1913, teda za čias monarchie v produkcii antimónu takmer najvyšším percentom, ešte aj za predmníchovskej ČSR.

Treba spomenúť, že v čase hospodárskej krízy priniesli (asi z Belgicka) robotníci Lubele tzv. Zástavu Lubeľských privandrovalcov. Naposledy ju na-

ši občania videli vystavenú v Lubeli v roku 1988. Teraz však nikto o nej nič nevie. Možno sa nájsť občania, čo o tom vedia niečo povedať, alebo ju pomôžu nájsť. Ja som nevedel viac zistiť. Po II. svetovej vojne ťažba ešte viac nadobúdala na význam pre strategický význam tohto prvku, ale aj pre zamestnanosť. V 80-tych rokoch 20-teho storočia tam pracovalo okolo 300 ľudí. Z Lubele tam pracovalo okolo 30 baníkov a na bane ich z Lubele a späť vozil tzv. banícky autobus (Gusto). Smrteľný pracovný úraz tu však utrpel v roku 1981 vo veku ani nie 26 rokov náš občan Alino Hrnčiar. Ťažilo sa do začiatku 90-tych rokov – koniec v roku 1992.

V Lubeli už pamätníkov na dúbravské bane asi niet, okrem pána Stanislava Cabalu, ktorý tam pracoval a vedel by o tom rozprávať. Veľa zaujímavostí a podrobností sa dá nájsť v expozícii baníctva v Dúbrave na Dechtárke. Ja som uviedol len našimi občanmi najčastejšie spomínané bane a tunely.

Na prácu pod zemou si každý netrúfal, iní si z nich potom robili žarty, že tam nechcú ísť robiť preto, že tam nie sú obloky. V skutočnosti smrteľných úrazov, ako je to aj v článku uvedené, na takú veľkú dedinu (Lubeľu) bolo veľa. Jedným veľkým nešťastím, čo tunely a rudné bane (nie uhoľné) vyvolávali, bolo ťažké ochorenie tzv. silikóza (podľa prvku kremík – silícium). Táto choroba vznikla v dôsledku poškodenia pľúc kremičitanmi, ktoré vo forme prachu baníci pri vŕtaní do horniny vdychovali.

Ja som uviedol len našimi občanmi najčastejšie spomínané bane a tunely. Zámerom autora nebolo opisovať technickú stránku baní a tunelov, ale upriamiť pozornosť našej širokej verejnosti a pripomenúť, aby neupadla do zabudnutia práca našich predkov – lubeľských baníkov a tunelárov, ktorí doslova v pote tváre ťažko pracovali, aby uživilí svojej rodiny. Niektorí zaplatili životom a niektorí prišli o zdravie a v mladom veku umierali. Nikde na Slovensku nebolo toľko mladých vdov a polosirôt ako v Lubeli!

A ešte treba pripomenúť, že práve títo ľudia popri svojej ťažkej robote v tuneloch a baniach neľutovali svoj voľný čas a svojimi mozolnatými rukami a umom pomáhali nezištne svojej dedine. Žiaľ, nie je možné všetkých týchto statočných ľudí v tomto krátkom príspevku vymenovať, preto dúfame, že táto skutočnosť bude prijatá s porozumením. Toto spomínanie môžeme preto najlepšie ukončiť s úctou baníckym pozdravom: ZDAR BOH.

-bko-

Blairmore, Ľubela, vystahovalci...

V predzáhradke domu s číslom 298 sa v lete objavil drevený smerovník (na fotografii) s lokalizáciou významných miestnych a možno aj svetových bodov naviazaných na Ľubelu. Čo najviac zaujalo okoloidúcich obyvateľov, ale aj turistov, bol údaj Blairmore 8220 km. Čo je to? Kde je to? Aký to má význam?

Blairmore je sídlo v Kanade, v provincii Alberta, v okrese Lethbridge, asi 120 km juhozápadne od Calgary. V súčasnosti má okolo 1500 obyvateľov, ale pred niekoľkými rokmi vytvorila spolu so susednými usadlosťami Coleman, Frank a Bellevue spoločnú aglomeráciu s názvom Crowsnest Pass, čiže Priesmyk Vranie sedlo, počítajúca asi 5500 obyvateľov. Osídlenie je vlastne v doline začínajúcej v podhorí Rocky Mountain a končiacej hore v priesmyku vo výške 1400 m.n.m. s prechodom do ďalšieho nám známeho mesta Fernie. Dolina je úzka, dlhá okolo 40 km. Samozrejme, v horskej doline sú ťažké klimatické podmienky, ťažké na život, ale ešte ťažšie na prácu. A do tohto kraja sa okrem iných miest USA a Kanady, na prelome storočí, ale tiež po 1. svetovej vojne, dostala aj veľká skupina našich rodákov.

Vystahovalcov po ťažkej anabáze doma so zháňaním dolárov na cestu, zdravotnými posúdeniami, rodinnými pomermi, čakala dlhá cesta vlakom a loďou do New Yorku, s prehodením amerických imigračných úradov, zháňanie si miesta usadenia a práce, často s pomocou už tam usídlených kamarátov a známych. A tak sa grupovali akési enklávy rodákov ako trebárs v Pensylvánii alebo aj v predtým spomenutých usadlostiach.

Na pahorkatine v okolí mesta Lethbridge pracovali v lete najmä na farmách, ale stabilnú celoročnú prácu našli najmä v uhoľných baniach v spomenu-

tých Skalistých horách. Bola to práca nebezpečná, na americké pomery málo platená, v tom čase neobmedzená osemhodinovým pracovným časom. Veď aj prvé, čo upútalo pozornosť novousadlíkov pri vstupe do doliny, bol obrovský zosuv pôdy a kameňov, ktorý sa udial v roku 1903. Vtedy v noci sa na osadu Frank z vrchu Turtle Mountain, Korytnačí vrch, odtrhla časť svahu o veľkosti 44 miliónov kubických metrov a zabila 80 baníkov a ich rodinných príslušníkov. Podľa nezdokumentovaných údajov boli medzi nimi aj Slováci. Zachránilo sa iba dvojročné dievčatko, ktoré tlaková vlna aj s postieľkou odhodila mimo zásyp. Príčinou zosuvu boli aj bane, ktoré doslova prevrtali spomenutý vrch.

Na mieste zosuvu v roku 1993 Matica slovenská v spolupráci so Slovensko-kanadským národným združením postavila pamätník s nápisom: „Tým, ktorí kliesnili cestu.“

Pomník na mieste zosuvu vo Franku, Kanada

Tesne po 1. svetovej vojne, keď ekonomika za oceánom išla naplno, sa do USA a Kanady vybrali aj ďalšie desaťtisíce Slovákov. Gejdošovci, Bubniakovci, Kubíkovci, Vrbenský a ďalší z našej obce tiež vyrazili za prácou do sveta a aj do spomínanej oblasti okolo Blairmore. V spomienkach Ľudovíta Bubniaka, ktoré napísal na sklonku života, ožíva príbeh jeho rodiny, keď odišiel v roku 1927 do Kanady sám, zanechajúc doma tehotnú manželku, ktorá za ním pricestovala, až keď v dedinke Coleman zabezpečil rodine primerané živobytie.

Coleman Union Cemetery Memorials

A tak aj ďalší. Pracovali väčšinou v ťažkých prácach, baniach, hutách, stavbách. Postupne sa niektoré rodiny spájali. Pricestovali za nimi manželky, bratia, deti, zakladali si nové rodiny. Zlepšovalo sa sociálne prostredie, odbory vydobili 8-hodinový pracovný čas, sociálne poistenie, krajania zakladali kultúrne, náučné a športové spolky. Postupne si nadobúdali nehnuteľnosti, na úrodnej pôde okolo Lethbridge nadobudli farmy, na ktorých doteraz pracujú ich potomkovia.

Rozrastali sa im rodiny, spoločne spomínali na domovinu. Niektorí sa vrátili na Slovensko, niektorým sa podarilo niekoľkokrát navštíviť svoju vlasť. Podľa spomienok boli väčšinou prekvapení pozitívnymi sociálnymi a materiálnymi zmenami v ich rodisku, spomínali na drevené chalúčky, na detstvo a mladosť.

No, čas plynul aj v Kanade. Ľudia starli, odchádzali do dôchodku, postupne umierali. Aj v spomínanej oblasti okolo Blairmore ostávali ich deti, vnuci, ba aj pravnuci. Po našich rodákoch, ktorí sa tam usadili, ostali na miestnych cintorínoch, po anglicky cemetery, náhrobky s nám známymi priezviskami a často poangličtenými menami. Na internetových stránkach sa dajú nájsť aj miesta ich posledného odpočinku. Celá komunita z lokality okolo Blairmore sa stretáva aj na pohreboch.

Farma rodiny Haragovej pri Lethbridge

Ján Kubík-Jusko v roku 1956 v Blairmore

Náhrobný kameň Jána Kubíka, Saint Annes Roman Catholic Cemetery Memorials (Blairmore, Alberta, Canada).

Naši rodáci na pohrebe Jána Kubíka-Juska

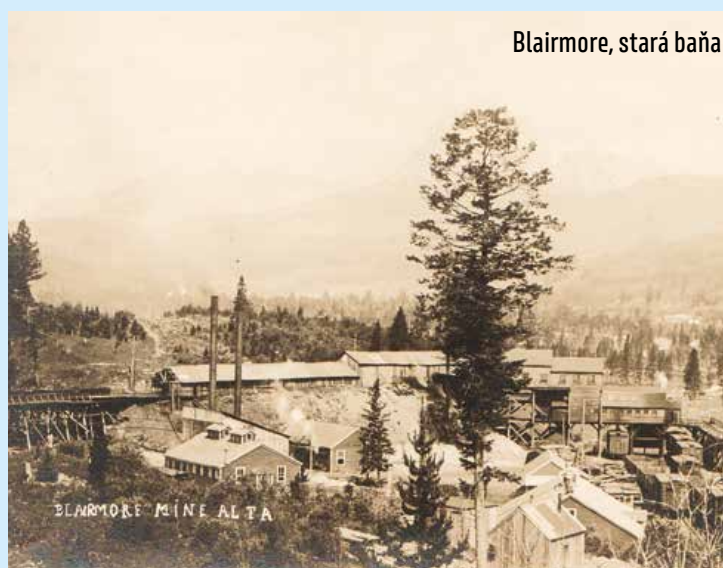
Niektorí z potomkov našich rodákov aj navštívili vlast' svojich predkov a zaujímavosťou je, že v obecnom zastúpení novozriadenej obce Crowsnest Pass je teraz jednou zo šiestich poslancov žena s menom Vicki Kubik. Možno by bolo dobré, ak má niekto odvahu a ovláda angličtinu, spýtať sa na jej predkov.

Tak to je Blairmore, osada v údolí kanadských Skalistých hôr, v ktorej ako aj v ďalších okolitých usadlostiach, je pochovaných možno aj viac ako desiatka našich rodákov Ľubelčanov. Osudy niektorých z nich si môžeme priblížiť v ďalšom čísle novín.

-Ing. Ján Švec, PaedDr. Lenka Pavlaninová-

Z ľava do prava:
 Ján Gejdoš s manželkou
 za ich chrbtom
 Den Fillatoff
 Ján Haraga s manželkou
 Frank Gejdoš, (neb. A. Gejdoš
 syn.
 Druhý rad: Izidor Haraga
 s manželkou
 Juraj Jančí a syn Rudo
 Tretí rad: Mária Gejdoš,
 Margita Bubniak, Mária
 Matejovie. Ostatní krajanovia
 a krajanke prišli oneskoreno.
 Fot. lb.

Zoznam našich rodákov, ktorí sa zúčastnili na pohrebe.

Blairmore, stará baňa

Izidor a Zuzana Haraga, rod. Hrnčiarová,
 Mountain View Cemetery Lethbridge

HARAGA

Passed away in Lethbridge on Saturday, October 21, 1989, MRS. ZUZANA HARAGA, at the age of 93 years, of 1919 14 Avenue South, Lethbridge, beloved wife of the late Mr. Izidor Haraga.

Prayers will be said at 7 p.m., on Tuesday, October 24, 1989, in Martin Bros. Memorial Chapel, 703 13 Street North, Lethbridge. The Funeral Service will be held at 3 p.m., on Wednesday, October 25, 1989 in Martin Bros. Memorial Chapel, 703 13 Street North, Lethbridge, with Father Donal O'Gorman and Father Howard Keon C.S.B. officiating. Interment will follow in Mountain View Cemetery, Mt. Calvary Section, family plot.

MARTIN BROS. FUNERAL CHAPELS LTD., Directors of the Funeral Service. Phone 328-2361.

Budeme mať Silvestra...

Silvestrovská chvíľka slovenčiny...

Vďaka partii okolo Ľudovíta Štúra máme v našej slovenčine nielen inkriminovaný ypsilon, ale aj mäkké spoluhlásky s mäkčeňom, ako sú ď, ť, ň a ľ. A práve na to posledné Ľ s mäkčeňom sa pozrieme bližšie. Už len preto, že bez ľ by sme nemali v slovenčine také krásne slová ako ľúbiť, ľadoborec, ľahká, ľudožrút, ľutovať...a dupľom, pretože v našej dedine sa používa v reči to pravé mäkčené ľ a v názve našej dediny sú dokonca dve ľ.

A keď som sa tak zamyslel a trochu preštudoval slovenský slovník, našiel som takých výnimočných základných slov len deväť. Sú to ľaľa, ľaľo, ľahkomyseľný, ľuľok, Ľubeľa, Ľubľana, ľubovoľný, Ľubeľčanka, Ľubľančan a ich gramatické odvodeniny. A čo tak skúsiť s pomocou týchto slov vytvoriť vetu?

Možno takúto: Ľaľa, ľahkomyseľný ľaľo Ľubľančan sa ako ľuľok zaľúbil do ľubovoľnej Ľubeľčanky. Skúsite to s krásnymi slovami trebárs na Silvestra aj vy?

A pár silvestrovských postrehov...

Svätopluk

Slováci, nelámete prúty jednotlivo,
radšej choďte spoločne na pivo!
Slováci to múdro pochopili,
po prvom glgu sa pobili.

Expo

Všetky veci od výmyslu sveta,
Slovák, hrdý buď na svoje rodisko!
Vo vetre tabuľa s nápisom lieta,
nie výstava, ale miestne smetisko.

Parlament

V Bratislave na vřšku
rečnia baránkovia v kožušku.
Reči majú sociálne,
len ten kožuch vlčí je.

-Ing. Ján Švec-

Opäť sme pomohli

Aj v tomto roku sme sa zapojili do programu „Potravinová zbierka Kaufland“, ktorú organizoval obchodný dom Kaufland v spolupráci so Slovenským Červeným krížom, územným spolkom Liptov v Liptovskom Mikuláši. Zúčastnili sa ho naše členky Danka Mihalovičová, Hedka Obrcianová, Vierka Kubíková a Zdenka Budveselová. Je potešiteľné, že aj v tejto nepriaznivej situácii sa nájdu ešte ľudia, ktorí sú ochotní pomôcť a prispieť potravinami tým, ktorí to potrebujú viac ako ony samotní. A tak pridelené potravinové balíčky sme mohli poskytnúť sociálne slabším občanom a rodinám v našej obci i my, naša organizácia MS SČK. Potravinové balíčky sme 8 občanom menovite rodinám Bachyncovej, Protušovej, Turčiakovej, Stupkovej, Vvdovám Anastázii Magerčiakovej, Božene Naháľkovej, Margite Jančiovej a osamelému P. Dzúrovi. Veríme, že týmto spôsobom sme mohli aspoň trochu obdarovaným pomôcť.

- Mgr. Mária Kubíková-

Deficit ľudskosti

Už storočia, vždy v čase zimného slnovratu očakávame a bez rozdielu veku sa tešíme na sviatok všetkých sviatkov – Vianoce. V kresťanskom svete spojené s oslavou narodenia spasiteľa Ježiša Krista, no aj pre ľudí bez oficiálneho vierovyznania sú tieto sviatky niečím výnimočné, neopakovateľné, jednoducho magické. Najčastejšie je ich podstata definovaná v intenciách, že sú to sviatky vykúpenia, pokoja, mieru a lásky, ktoré na tejto planéte aj tento rok oslávia viac ako dve miliardy ľudí.

V tomto kontexte sme uviedli štyri atribúty, na ktorých je založený a praktizovaný význam týchto sviatkov. Napriek spoločenským zmenám, zmenám v správaní a konaní jednotlivcov pozícia vianočných sviatkov zostáva v porovnaní s inými hodnotami už celé veky nemenná. Niečo neuchopiteľné, bez hmotnej podstaty aspoň na niekoľko dní vytláča z ľudského správania a konania prejavy nenávisti, hnevu, závidi, jednoducho všetko, čo z morálneho hľadiska pokladáme za neprípustné a zlé. Nastáva pokoj v duši, ktorý sa odľahčí v zrkadle reflexie a spokojne svoju podobizňu zavesí na povrázky našich vzťahov s najbližšími, priateľmi, známymi, ba dokážeme sa usmiať aj na celkom neznámych ľuďoch a niečo pekné im povedať len preto, že sa na okamih stali súčasťou nášho sveta.

Nie je výnimkou, že elimináciou negatívnych emócií vo vzťahu k tým, čo nám v minulosti ublížili, sú otvorené rokmi zloby uzamknuté putá bývalých priateľstiev a lások. Viac a úprimnejšie ako kedykoľvek v roku dokážeme požiadať o odpustenie alebo prejavíme ochotu akceptovať ponuku na zmier od tých, čo vo vzťahu k nám pochybili. Aj to je jedna z foriem vykúpenia, posledného z uvedených pilierov, na ktorých stojí piedestál Vianoc. Vykúpenie mieru v našej duši, ktorý je založený na ustále-

ní misiek bilančnej rovnováhy medzi našimi predstavami a možnosťami. Mieru, založenom na skutočnosti, že keď ustálime rozčerenú hladinu svojich citov, myšlienok a ambícií, vieme bezproblémovo uzavrieť mier so svojím okolím. Mier v sebe je rodičom zmieru s okolím, len zmierom s okolím možno splodiť mier vo svete.

Mier na tej najvyššej úrovni, ako garancia pokoja a bezpečia pre všetkých bez výnimky, je vykúpením z prekliatia korisťníckych pudov, ktoré ľudstvo sprevádza v podobe vraždenia a vojen odvtedy, ako si prvý chamtiviec uvedomil, že môže vlastniť niečo, o čo sa svojou aktivitou nijako nepričinil. Od jednotlivcov sa chamtivosťou infikovali skupiny, spoločnosti a v novodobej histórii štáty a skupiny štátov, aby efektívnejšie viedli lúpežné vojny. Tak ako všetko živé a neživé na tejto planéte sa v čase mení aj človek, osvojil si nové zručnosti, mení svoje kultúrne a sociálne priority, nechal za seba pracovať stroje a moderné technológie, navonok prezentuje vysokú úroveň socializácie, čas od času aj empatie, no krvilačná beštia v jeho mozgovej kôre zostáva rovnako nenásytná a aktívna, ako v dobe, kedy sa jeho predkovia na afrických savanách prvýkrát vzpriamili. Nech je tragickosť tohto tvrdenia o našej podstate ako o ľudských tvoroch akokoľvek krutá, možno aj v tomto výroku nájsť určitú relatívnu, pretože to neplatí absolútne.

Dejiny staroveku, stredoveku aj novoveké vojny predchádzajúcich storočí vždy boli kruté, nemilosrdné a plné utrpenia. Napriek tomu bol v nich čas od času aj určitý záblesk ľudskosti. Práve čaro Vianoc dokázalo otupiť meče, znefunkčniť strelný prach dohodou o prímerí či definitívnom mieri.

Prečo sme dnes iní, prečo sa vraždiaca beštia v nás stáva vytrvalejšou, krvilačnejšou a ani na tých niekoľko pre svedomie ľudstva svätých dní sa ju nedarí zavrieť do klietky? Vraj sme intelektuálne vyspelejší, čo by malo znamenať, že aj vo svojej podstate múdrejší a zákonite humánnejší, no na rozdiel od minulosti aj tieto Vianoce v bratovražednej vojne na východ od Slovenska každý deň Vianoc dvetisíc matiek na oboch stranách barikády prídu o svojich synov. Dvetisíc zmarených životov so spomienkami na detstvo, rodičov, radostami a starosťami dospievania, zázrakom prvej lásky aj cieľmi, ktoré treba v živote ešte dosiahnuť. Sú to životy tak jedinečné, ako sú tie naše, no zrazu nebudú, niektoré skončia práve v momente, keď my zasadneme k štedrovečernému stolu.

V Palestíne aj počas Vianoc na každého zabitého teroristu pripadnú štyri nevinné civilné obete, a to len preto, lebo sa narodili na nesprávnej strane bari-

kády, v nesprávnom čase a na nesprávnom mieste.

Čo sa pokazilo v človeku, že nielen v tento posvätný čas, ale aj v obyčajné všedné dni roka nedokážeme povedať vojnovému šialenstvu dôrazne nie?! Ako je možné, že keď priamo freneticky nekričíme spolu s tými, čo na smrti zarábajú“... viac zbraní, viac zabíjania, ničivejšie prostriedky vraždenia, viac vojny...“, tak aspoň pasívne a nezúčastnene nechávame mariť ľudské životy naivne veriac, že niekoľko psychiatrických pacientov predsa nemôže navodiť skazu takmer 10 miliárd príslušníkov rodu homo sapiens.

Čistá naivita, povrchnosť a neschopnosť prepojenia historických analógií v komparácii s dnešným vývojom. S rovnakým nadšením sa pred viac ako storočím pre vojnovú kataklizmu nechala zmanipulovať verejnosť tretiny Európy. Slepá dôvera v múdrosť štátnikov a politikov stála národy Európy 27 miliónov obetí za štyri roky dovtedy nevídaného vojnového besnenia. Asi o dvadsať rokov neskôr sa pre pocit nespravodlivosti pod zástavou vodcu pre vojnu nadchlo alebo jej nebezpečenstvo ignorovalo 80 miliónov Nemcov. Šesťročná vojna stratami na životoch v zúčastnených krajinách prevýšila počet obyvateľov tisícročnej ríše, o život prišlo celkom 85 miliónov ľudí.

Čo je príčinou, že nie štátnici a politici, ale opäť aj časť bežnej populácie v Európe, ktorá ma za jediné storočie skúsenosť s vojnami, ktoré sú v ľudských dejinách najväčším zlyhaním morálky a intelektu tvora, ktorý sa hrdlo hlási k titulu pána tvorstva?!

Prečo človek stratil pud sebazáchovy, ktorým sa riadil od nepamäti a je ochotný balansovať na pokraji sebazničenia jednotlivca, celého ľudstva a akýchkoľvek foriem života na modrej planéte?!

Odpovede vychádzajú z množiny faktorov, ktorých vzájomnou interakciou dochádza k tragickým deformáciám v správaní a konaní významných aj bezvýznamných osobností pre prežitie ľudstva.

Pre tých, ktorí si zachovali zvyšok zdravého sedliackeho rozumu, ktorému dnes honosne na úrovni doby tiež hovoríme kritické a analytické myslenie, z aktuálneho vývoja vychádza, že politické elity nemajú historickú pamäť, že na rozdiel od panovníkov a štátnikov v rôznych etapách historického vývoja stratili rešpekt. Rešpekt prameniáci z kultúry a tradícií každého národa, ktorý mal spoločných či vlastných bohov alebo božstvá.

Kultúra národa vychádzajúca z náboženských tradícií prikazovala panovníkom podriaďovať sa nadpозemskej autorite, ktorú ako jediná musela rešpektovať hlava akejkolvek svetskej veľmoci. Dejiny ne-

poznajú panovníka či vojvodu, ktorý by si dovoľil prelievať krv v čase nejakým spôsobom limitovanom vyššou mocou. Dôkazom toho sú aj vojny v nie tak dávnej minulosti, keď zbrane aspoň načas utíchli počas vianočných prímerí, pretože brať životy v dni blízke narodeniu Pána bolo rúhaním a porušovaním odvekých náboženských dogiem a tiež svetských kultúrnych aj morálnych zásad a princípov.

Súčasný svet sa aspoň v tzv. priemyselne vyspelých štátoch oslobodil od všetkých náboženských dogiem a iných centrálne vynucovaných limitov v správaní a konaní ľudských jedincov. Stále viac sa presadzuje jediné prikázanie doby povýšiť individuálny záujem a potreby nad všetky hodnoty.

Už dieťaťu je vštepované, že nie je potrebné sa niekomu podriaďovať, že sa nemusí nijako obmedzovať v spotrebe, že vlastníť všetko, na čo si spomenie je štandard, o ktorý sa musia pričiniť všetci okrem neho samého, že napriek sociálnej nezrelosti má právo rozhodovať o zásadných otázkach svojej budúcnosti, to sú len vybrané postuláty, ktoré nahradili výchovu v jej terminologickej a obsahovej podstate.

Nie je možné očakávať presadzovanie mieru od tých, ktorí vďaka deformovaným na konzum orientovaným hodnotám od narodenia vedú permanentný boj sami so sebou. Snaha o nadštandardné hmotné zabezpečenie v konfrontácii s nutnosťou pracovať vyvoláva vysokú mieru frustrácie, so sklonom mladých ľudí uprednostňovať násilné riešenie problémov.

Je ľahké stotožniť sa s vojnou ako nástrojom riešenia sporov, ak žijete v dobe, kedy nie ste konfrontovaný so skutočnosťou, že práve vojna z Vás urobila sirotu, vzala Vám súrodenca, či priateľov. Je hanebné, ak ľudstvo so svojimi hodnotami kleslo tak hlboko, že pojem pre zástancov mieru v štáte na západ od Slovenska „chcimírové“ je pejoratívum označujúce málo angažovaných v záujme vzájomného zabíjania a vraždenia.

Pre ľudskosť, a tým aj mier, sa môžu nadchnúť tí, ktorí nevnímajú vojnu ako virtuálny súboj tisíckrát opakovanej počítačovej hry s desiatkami rezervných životov. Tí, ktorým je výchovou daná úcta k novému životu v tele budúcej matky, keď jej uvoľní miesto v dopravnom prostriedku, tí ktorí dokážu pomôcť starcom bezpečne prejsť cez frekventovanú ulicu. Nádej na prežitie ľudstva je v tých, ktorí dokážu svetu porozumieť bez túžby ho ovládať a vnucovať mu svoju vôľu.

Ľudskosť nie je slabosť, je to sila, ktorou disponujú silnejší od všetkých, schopní ovládnuť beštii nenávisť a závisti vo svojom vnútri.

Stalo sa

Povstaleckým chodníkom na Viackov

Pre záver júna je charakteristické ukončenie určitých etáp plnenia si povinností. Tí starší sú v tomto období na začiatku čerpania zaslúžených dovoleniek, žiakom a študentom končí školský rok a na dohľad sú vytúžené prázdniny.

Práve toto je ten čas, kedy vzniká určitý priestor na realizáciu aktivít, ktoré už nie sú tak striktné nastavené na dôsledné plnenie pracovných povinností, ale na druhej strane, nie sú ani vyložene voľnočasové, dovolenkové. Možnými podujatiami, ktoré umožňujú postupnú adaptáciu organizmu na dovolenkový režim sú rôzne akcie na utužovanie pracovných kolektívov vo firmách a na iných pracoviskách a pre školopovinnú mládež sú to spoločné výlety tried, či celých ročníkov v rámci spoznávania bližšieho okolia bydliska alebo aj do zahraničia.

Podľa ročného plánu Základnej organizácie Zväzu protifašistických bojovníkov v Ľubeli a na základe dohovoru s vedením Základnej školy s materskou školou v Ľubeli bola dňa 21. júna 2024 re-

alizovaná aktivita „Povstaleckým chodníkom na Viackov“. Jej primárnym cieľom bola snaha nájsť takú formu spomienkového podujatia zameraného na tohtoročné 80. výročie Slovenského národného povstania, ktoré by generačne prepojilo občanov Ľubele a okolitých obcí bez ohľadu na ich vek. Tým, že sa výstupu od horárne v Liptovských Kľačanoch zúčastnilo 37 žiakov ôsmeho a deviatego ročníka Ľubeľskej základnej školy, štyria členovia pedagogického zboru školy, sedem členov ZO SZPB a viac ako desiatka sympatizantov, partnerov a rodičov žiakov sa toto generačné stmelenie podarilo skutočne neformálne naplniť. Potvrdili to aj reakcie zúčastnených po ukončení podujatia v rámci spätnej väzby, či už formou osobných vyjadrení alebo písomnými vyjadreniami prezentovanými v rámci elektronickej komunikácie na sociálnych sieťach. Účasť žiakov sa prekvapivo pohybovala na úrovni bežných vyučovacích dní a len asi 15% žiakov sa z objektívnych dôvodov akcie nemohlo zúčastniť. Počas asi 75 minútového výstupu s dvomi pre-

stávkami na odpočinok, mali žiaci možnosť doplniť si veľmi skromné informácie o SNP z učebníc dejepisu, nielen o historické fakty o tejto udalosti v kontexte vtedajšieho vývoja na európskom bojisku, organizácie povstania na národnej úrovni, ale aj faktov o dianí v rámci Liptova. V rámci limitovaného času, ktorý sme mali k dispozícii bol dôraz položený na podiel obcí Ľubeľa, Liptovské Kľačany, Dúbrava a Vlachy na podpore IV. partizánskej brigády pôsobiacej po jednotlivých jednotkách od Magurky až po Dúbravskú dolinu. Pretože, až na výnimky, sa pre väčšinu žiakov jednalo o prvovýstup na tento vrch cestou okrem historických informácií o odboji počas SNP, získali aj poznatky a vedomosti o spôsobe života obyvateľov podhorských obcí pri obhospodarovaní polí, lúk a pasienkov, ako aj ich schopnosti naplno využívať potenciál okolitých lesov. Po, pre niektorých pomerne náročnom výstupe na samotný hrebeň, na ktorom sa nachádza aj lúčnatá, z Ľubele dobre viditeľná lokalita Viackov sa žiaci rozdelení do štyroch skupín kontinuálne zapájali do pripravených súťažných disciplín. Niektorí žiaci absolvovali svoju životnú premiéru v streľbe na terč zo vzduchovky na 10 metrov. Opäť niektorí prekvapivo dosiahli výsledky porovnateľné so v streľbe skúsenejšími kama-

rátmi. S veľkým nasadením, ale aj sprievodnými emóciami sa žiaci zapojili do disciplíny v silovom ťahu lanom družstiev.

Poslednou z disciplín, do ktorej sa mohli títo už takmer absolventi školy zapojiť, bol vedomostný test: polovica otázok bola zameraná na celoslovenské aspekty organizácie a priebehu SNP a druhý blok pozostával z otázok poznania miestnych reálií v náročných vojnových rokoch v Ľubeľi a jej okolí.

Komplexné vyhodnotenie a umiestnenia žiakov v rámci súťažných disciplín:

Vedomostný test:

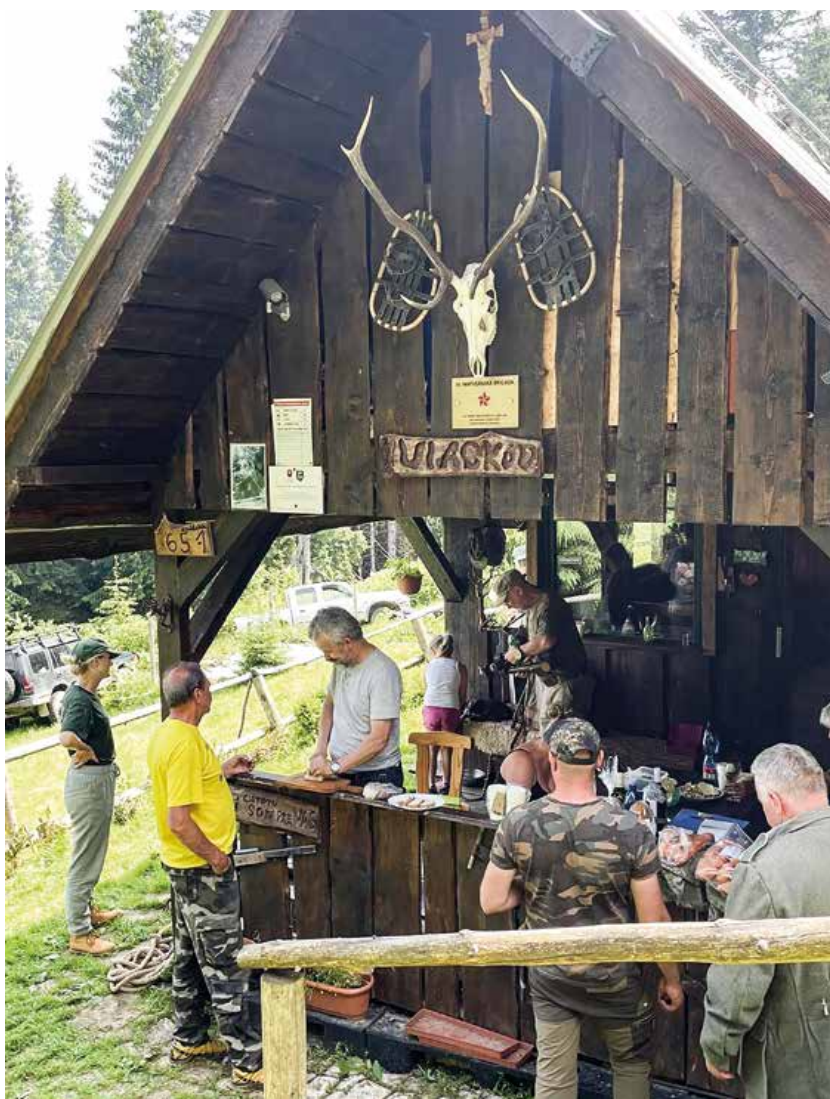
1. miesto Kristína Benková
2. miesto Silvia Ševcová, Lenka Hazuchová, Timea Pačesová (všetky zhodný počet bodov)

Ťah lanom:

1. miesto družstvo zelených (Mário Malina, Tobias Krajčí, Dávid Bolibruch, Liliana Dutková, Nela Feherpataky, Dominik Feketík, Lenka Hazuchová, Lucia Medveďová, Lucia Oravcová)
2. miesto družstvo červených
3. miesto družstvo žltých
4. miesto družstvo zelených.

Streľba – vzduchová puška 10 m

1. miesto Silvia Ševcová
2. miesto Mário Malina
3. miesto Michal Štubniak

Diplomy za výstup boli každému zo zúčastnených odovzdané na záver podujatia priamo na mieste konania. Po spočítaní bodov zo všetkých troch súťažných disciplín sa absolútnou víťazkou stala Silvia Ševcová. Diplomy za umiestnenie žiakov v súťažných disciplínach budú žiakom odovzdané na oficiálnom vyhodnotení a ukončení školského roka v základnej škole. Okrem súťažných disciplín naši priatelia a partneri pripravili pre deti ukážky dobového výstroja, výzbroje a historických artefaktov, ktoré zaujali nielen chlapčenskú časť výpravy na Viackov. Napriek ani nie trom hodinám, ktoré bolo možné vyčleniť na samotné aktivity na mieste konania, zostal čas aj na opekanie prinesených špekáčikov, ale aj drobné pohostenie pripravené ZO SZPB a sponzormi. Všetky aktivity, ale aj logistické zázemie a podpora boli umožnené a poskytnuté pričinením majiteľa chaty na Viacko-

ve p. Erika Bubniaka a jeho rodiny. Za poskytnuté zázemie a infraštruktúru v prospech tohto podujatia menovanej rodine aj touto formou vyjadrujeme poďakovanie. Vysoko oceňujeme príkladnú spoluprácu na organizácii podujatia s pani riaditeľkou Základnej školy s materskou školou v Ľubeli Mgr. I. Kališovou. Jej kolegom pedagogickému dozoru a participujúcim Mgr. I. Bubniakovej, Mgr. M. Hošalovej, Mgr. D. Kojšovi, Mgr. M. Mikovi. Za ZO SZPB sa na organizácii a realizácii podujatia podieľali: doc.

Ing. S. Morong, PhD., Ing. J. Ferianc, Ing. M. Toma, M. Šintaj, Mgr. M. Kubíková, Ing. S. Pelikán, Janka Tholtová. Zvláštne poďakovanie za podporu podujatia patrí p. M. Devečkovi a jeho priateľom, ktorí sa podieľali na prezentácii ukážok výstroja a výzbroje, ako aj doprave materiálu a osôb na miesto konania. Na realizácii predmetnej edukatívno- oddychovej aktivity sa tiež významne podieľali starostovia obcí Ľubľa p. Ing. E. Gemzický, PhD. a Liptovské Kľačany p. Ing. J. Hollý.

Veríme, že prvý ročník podujatia bude v budúcnosti aj na základe pripomienok a návrhov zúčastnených kvalitatívne gradovať a zúčastneným dokáže ponúknuť ešte pútavejší program, ktorý prispeje nielen k jedinečným zážitkom, ale bude pre nich tiež účinným nástrojom nadobudnutia poznatkov a vedomostí z histórie rodných obcí v rozsahu, ktorý v mladých ľuďoch naštartuje zdravý lokálpatriotizmus, minimálne na úrovni mládeže historicky sebavedomých európskych národov. -sm-

Zážitkové školenie v poskytovaní prvej pomoci

Štvrtkový večer 4. júla 2024 sa v Kultúrnom dome v Ľubeli niesol v znamení takmer trojdňového školenia v poskytovaní laickej prvej pomoci.

Viac než 40 účastníkov všetkých vekových kategórií privítal starosta obce Ing. Erik Gemzický, PhD., MBA. Prítomní si nielen vypočuli zásady poskytovania prvej pomoci, ale si ich aj prakticky vyskúšali v rôznych modelových situáciách, a to priamo na školiteľovi – profesionálnom záchranárovi Mgr. Miroslavovi Nesetovi.

Hlavnou náplňou školenia bolo použitie automatického externého defibrilátora (AED) pri kardiopulmonálnej resuscitácii (KPR), ktorý má Obec Ľubľa k dispozícii už niekoľko rokov, a v marci tohto roka ho pre lepšiu dostupnosť v naliehavých situáciách umiestnila do exteriéru kultúrneho domu.

Za užitočné zážitkové školenie poďakovala Mgr. Miroslavovi Nesetovi v mene všetkých účastníkov inštruktorka laickej prvej pomoci SČK PhDr. Mgr. Mariana Magerčiaková, PhD., MPH, MBA, ktorá na záver popriala prítomným pevné zdravie a aby nikdy nemuseli poskytovať prvú pomoc.

-mm-

Súťaž vo varení guláša o putovnú varechu starostu obce Ľubelá

Prvá augustová sobota patrila už 14. ročníku súťaže, kde si tento rok zmeralo sily až 18 družstiev. Svoje kulinárske umenie predviedli kuchári a ich pomocníci v malebnom prostredí, ktoré poskytli miestni záhradkári.

Ženy z Únie žien v Ľubeli pripravili pestrý program. Popoludnie spríjemňovala skupina Pálenica, Pavol Štrba, ako aj DJ Sam a DJ Riko. O občerstvenie sa tento rok postaral Športbar v Ľubeli. Lenka Ošková spolu s Eliškou Oravcovou si pripravili súťaže a aktivity pre deti.

Pre návštevníkov bola pripravená pestrá tombola, v ktorej mohli vyhrať 80 hodnotných cien. Samozrejme, táto akcia by sa nemohla uskutočniť bez podpory Obecného úradu v Ľubeli. Pri otvorení a aj vyhlásení výsledkov asistoval Peťke Oškovej a predsedníčke Únie žien v Ľubeli, Vierke Bubniakovej, starosta našej obce Erik Gemzický.

Počasie vydržalo, všetky družstvá stihli dovariť guláše a ich hodnotenie bolo v rukách troch profesionálnych kuchárov: Miloša Humeného, Dušana Benča a Dušana Hazuchu.

Výhru si tento rok odnieslo družstvo Guláš MAJSTER z Ľubele pod vedením Beátky Bartkovej, ktorej pomáhal manžel a kamaráti. Druhý skončil Zolitím z Čiernej Vody a na treťom mieste sa umiestnili Skorošvagrovia od Hrbatých.

Množstvo ľudí, ktorých táto pravidelná akcia prilákala do našej obce, sa zabávalo do neskorých večerných hodín. Ďakujeme za podporu a vidíme sa o rok pri 15. ročníku.

Počas 80. výročia SNP boli udelené dve Ceny obce Ľubeľa

Nezabúdame a nesmieme zabudnúť. Je to už 80 rokov, čo sa rozhoreli partizánske ohne v horách.

„Spomíname si dnes na tých, ktorí v roku 1944 počas Slovenského národného povstania išli so zbraňou v ruke brániť našu vlasť proti fašistom. Ale nestačí len spomínať, nestačí len položiť veniec vďaky. Práve v toku udalostí dnešných čias je pre nás všetkých, pre náš národ, odkaz SNP stále aktuálny,“ vyslovil vo svojom príhovore starosta obce Erik Gemzický.

Na spomienkovom stretnutí boli tiež udelené dve Ceny obce Ľubeľa, ktoré schválili poslanci Obecného zastupiteľstva 27. júna 2024 na návrh SZPB Ľubeľa. Išlo o Ceny obce Ľubeľa – in memoriam – za významné výsledky verejnoprospešnej činnosti pre p. Boženu Šimkovú a p. Mgr. Magdalénu Gejdošovú.

Božena Šimková – in memoriam

Počas svojho života bola aktívnou členkou základnej organizácie SZPB, v posledných rokoch zastávala funkciu pokladníčky. Bola nápomocná pri oživení nielen jej činnosti, ale predovšetkým pri získavaní nových členov z radov mladších generácií. Za jej záslužnú prácu jej v roku 2022 udelil Slovenský zväz protifašistických bojovníkov Medailu Milana Rastislava Štefánika III. stupňa za významnú činnosť v presadzovaní pokrokových demokratických a humanitných tradícií odkazu boja za slobodu a proti fašizmu. Zákerná choroba a smrť však predčasne ukončili jej aktívnu činnosť v auguste 2023.

Magdaléna Gejdošová – in memoriam

Rodáčka z našej obce, trvalo bytom v Liptovských Sliačoch. V produktívnom veku pôsobila ako učiteľka na ZŠ v Liptovských Sliačoch. V rodnej obci

sa zapájala do činnosti viacerých spoločenských organizácií. Aktívne pracovala aj v ZO SZPB, naposledy ako tajomníčka organizácie. Mala veľký podiel na jej aktívnej činnosti, pri organizovaní podujatí a tiež pri získavaní nových členov nielen z radov skôr narodených, ale najmä z radov strednej a mladšej generácie. Zákerná choroba a smrť však predčasne ukončili jej aktívnu činnosť v máji 2023.

Ocenenia si z rúk starostu obce prevzali ich príbuzní. Na záver spomienkového podujatia sa prítomným prihovril ešte člen oblastného výboru SZPB v Liptovskom Mikuláši, Stanislav Morong, ktorý vyjadril potešenie z rastúceho záujmu o myšlienky odkazu SNP v našej obci.

-red-

Slávnostne sme otvorili tenisové kurty

Dva antukové dvorce tak doplnili možnosti športovania a vyplnili miesto v športovom areáli.

V rámci Športového víkendu boli v sobotu 31. 8. slávnostne otvorené dva tenisové kurty, ktoré budú slúžiť nielen žiakom a mládeži našej základnej školy, ale aj širokej verejnosti a návštevníkom. Pravidlá užívania budú predstavené v rámci prevádzkového poriadku, ktorý budú schvaľovať poslanci obecného zastupiteľstva na najbližšom zasadnutí. Správcom športoviska, ktorý spoločne so starostom obce Erikom Gemzickým, zástupcom zhotoviteľa stavby Petrom Beňadikom a viceprimátorom mesta Liptovský Mikuláš Rudolfom Urbanovičom prestrihol pásku, sa stal Jaroslav Štěch.

Počas otvorenia si návštevníci športoviska mohli prezrieť výsledné dielo, na ktoré naša obec získala finančnú dotáciu z Fondu na podporu športu. Obec následne dofinancovala automatické zavlažovanie, čo je dnes na mnohých takýchto športoviskách samozrejmosťou.

Tenisové dvorce s umelým osvetlením boli požehnané pánom dekanom rímskokatolíckej cirkvi Stanislavom Culkom spolu s pánmi farármi Ladislavom Čurillom a Petrom Kvasňákom, ako aj zborovým farárom Evanjelickej cirkvi augsburského vyznania v Partizánskej Lupči Jánom Molčanom.

„Veríme, že sa novopostavené športovisko bude naplno využívať širokou verejnosťou a doplní tak možnosti športového vyžitia občanov v našej Lubeľi,“ skonštatoval starosta obce Erik Gemzický.

-red, foto: I. Kohút, A. Kubík ml.-

Pílus opäť lietal po ihrisku na futbalovom turnaji

Už 4. ročník futbalového turnaja zrelých pá-
nov o Putovný pohár starostu obce sa konal
v rámci Športového víkendu v sobotu 31. 8.
popoludní.

Súťažilo 5 tímov – Ľubeľa, Dúbrava, Liptovský
Mikuláš, Dolný Kubín a Hokejisti LM, ktoré hra-
li systémom každý s každým. Turnaj s pred-
stavením pravidiel otvorili starosta obce Erik
Gemzický s predsedom TJ Partizán Ľubeľa Ma-
riánom Matejoviem.

Turnaj nakoniec skončil nasledovným poradím:

1. Dúbrava
2. Ľubeľa
3. Dolný Kubín
4. Hokejisti LM
5. Liptovský Mikuláš

Tiež sme vyhlásili aj individuálne ceny:

Najlepší strelec turnaja: Michal Lavrík (Dolný Kubín)

Najlepší brankár turnaja: Anton Budvesel (Lubela)

Okrem toho sme udelili aj mimoriadne úsmevné ocenenie **Najšarmantnejší nos turnaja**, ktoré si vo forme fit uteráka odniesol kondičný tréner Petry Vlhovej Šimon Klimčík.

Po odovzdaní ocenení sa účastníci turnaja, ale aj diváci mohli zabaviť so skupinou Drišľak, DJ Rikom a DJ Samom. Popri fajnovom gulášu mohli tiež vyhrať tombolu.

Veríme, že futbalovú sobotu si užili všetci, ktorí zavítali v slnečnom počasí do športového areálu.

-red, foto: I. Kohút-

Víkend v znamení divadla. Ochoťníci sa opäť stretli na Ľubel'afeste

Nadšenci ochotníckeho divadla si po roku prišli na svoje. Na javisku sa vystriedali herci z Liptova, ale aj zo Zvolena či Hriňovej. Konal sa tu už 14. ročník festivalu ochotníckeho divadla s názvom Ľubel'afest.

Členovia Ľubel'ského ochotníckeho divadla K. O. Urbana zorganizovali už tradičný Ľubel'afest, ktorý v dňoch 13. a 14. septembra naplnil sálu kultúrneho domu. „Každý rok sa snažíme, aby si v programe prišli na svoje veľkí aj malí, milovníci divadelnej klasiky, ale aj moderného umenia. Chcem sa poďakovať všetkým, ktorí pridali ruku k dielu, aby sa tu naši diváci, ale aj divadelní hostia, cítili ako doma,“ povedala predsedníčka ĽOD K. O. U., Kristína Jurščáková.

V piatok sa divákovi predstavili divadelné súbory z Liptova, a to Atak9 z Dovalova s ľudovou veselohrou Tri vrecia zemiakov a divadelníci z DS Liptovské Kľačany s komédiou Šmejdi.

Sobota už patrila hercom z Divadla Zelienka, ktorí potešili najmä najmenších divákov so svojou rozprávkou O sedliacke darebáčke, a záver festivalu patril členom Hriňovského divadla, ktorí rozosmiali publikum inscenáciou z pera Stanislava Štepku Jááánošík.

„Divácka účasť opäť potvrdila, že Ľubel'afest už patrí k stabilným akciám, ktoré sa každoročne v našej obci konajú. Som veľmi rád, že ochotníci udržuávajú divadelné priateľstvá nielen na Liptove, ale aj za jeho hranicami a na naše javisko sa pravidelne veľmi radi vracajú,“ uviedol starosta obce Ľubel'a Erik Gemzický.

Ľubel'skí ochotníci tak dali festivalom bodku za uplynulou divadelnou sezónou a teraz sa už pre nich začína skúšobné obdobie, aby sa na Prvý sviatok vianočný mohli pred svojich fanúšikov postaviť na javisko s novou divadelnou hrou.

–Mgr. Lucia Gemzická, foto: ĽOD K. O. Urbana–

Od kaplnky ku kaplnke:

Nordic walking spojil generácie chodcov už v treťom ročníku

Tretí ročník podujatia „Od kaplnky ku kaplnke“ sa uskutočnil cez víkend, 12. 10. 2024, v našej obci. Organizuje ho tradične Únia žien Slovenska v Ľubeli.

Majka Hrbatá, ktorá zastrešila už štvrtý ročník, po kľá počítame aj nultý, oslovila certifikovaného inštruktora Michala Šerfela a jeho dcéru Sašku, ktorí účastníkov naučili správne dýchať a používať paličky na severskú chôdzu. Tento rok trasu, ktorá mala cez 5 km, prešli aj detskí účastníci.

Pred samotným začiatkom akcie nás prišiel naprieť veľkej zaneprázdnenosti podporiť starosta obce Erik Gemzický. Pripravené bolo aj občerstvenie – čajík zahrial chodcov a po zdolaní trasy bol na ihrisku uvarený výborný guláš, ktorý pripravila Ivetka Janičinová, Gabika Kanderová a Magduška Oravcová za pomoci Dášky Oravcovej a Lenky Oškovej.

Podujatia sa tento rok zúčastnilo okolo 20 chodcov, medzi ktorými boli začiatčníci aj pokročilí. Osvojili sme si aj relaxačné techniky, počas chôdze inštruktori ozvláštnili cestu skupinovými aj individuálnymi cvikmi s paličkami. Tešíme sa na nové inšpirácie na budúci rok a veríme, že takáto aktivita bude naďalej pokračovať ďalšími ročníkmi pod vedením našej „šéfky“, Vierky Bubniakovej.

-em-

Jozef Banáš besedoval v našej obci

Viete, kde je rieka najčistejšia? Pri prameni, kdesi v horách. Ak tam chceme prísť, je to veľmi náročné... A podobne je to s pravdou a jej hľadaním.

Prítomní na besede, ktorá sa konala v piatok 29. 11., si vypočuli množstvo rôznych, aj veselých príbehov. O živote a dielach spisovateľa, ale aj o dcére Adele a rodine, sa niesla beseda so spisovateľom Jozefom Banášom.

-red-

Vám, jedine vám, milí naši seniori!

FS Poludnica zo Závažnej Poruby svojím pásmom piesní a tanca spríjemnil nedeľný podvečer 13. 10., ktorý v našej obci patrila seniorom a jubilantom v rámci októbra – mesiaca úcty k starším.

„Milí naši seniori, jubilanti, roky vám síce poznačili tvár, ubrali z mladíckej sily, ale každá životná etapa je niečím výnimočná. Tá vaša etapa je výnimočná odovzdávaním skúseností mladšej generácii, pokojnejším plynutím dní, keď máte viac času porozprávať sa, venovať sa svojim záľubám i rôznym aktivitám. Pritom aj vy sami nachádzate pocit vlastnej užitočnosti pre seba, ale aj pre našu obec, ktorá potrebuje vaše nápady, postrehy a pripomienky, aby sa aj vašim prostredníctvom stávala lepšou a zaujímavejšou,“ zaželel našim seniorom Erik Gemzický, starosta obce.

-red-

Ľubela

KD ĽUBEĽA

VIDEO RETRO PARTY

26.4.2025 | 19:30

DJ RIKO
STORY

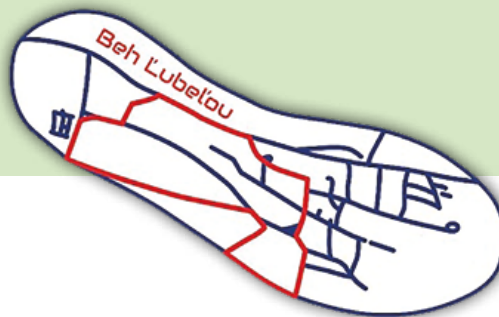

VSTUPNÉ: 40€

V CENE JE PRÍPITOK, PREDJEDLO, VEČERA, KÁVA, VÍNO
VSTUPENKY SI MÔŽETE KÚPIŤ NA OBECNOM ÚRADE V ĽUBEĽI

DRESSCODE: 80'-90' ROKY

Beh Ľubelou, výsledky

5000 m					
Juniorky od 15 do 17 rokov					
1.	Antolová, Sára	2008	A.S.P Ski	22:44.20	--
2.	Jánošíková, Ema	2008	Juventa Žilina	24:16.07	+1:31.87
3.	Váleková, Lea Elisa	2009	KBL Jasná	25:21.30	+2:37.10
Juniory od 15 do 17 rokov					
1.	Ferianc, Jakub	2007	Banány v čomkoľvek	21:27.10	--
2.	Gálffy, Alexander	2007		22:12.13	+45.03
Ženy od 18 do 34 rokov					
1.	Víťaková, Lucia	1994	Dukla	20:40.65	--
2.	Magerčíková, Sofia Karmen	2000		27:06.58	+6:25.93
3.	Šramová, Alžbeta	1997		27:45.28	+7:04.63
4.	Turčiaková, Kristína	2002		28:02.71	+7:22.06
5.	Feriancova, Karolina	2006		28:22.68	+7:42.03
Muži od 18 do 39 rokov					
1.	Lubušký, Peter	1990	ŠKP Bratislava	18:01.76	--
2.	Matis, Dávid	1998	Šk Námestovo	18:06.95	+5.18
3.	Štraus, Matus	2002	Oravská Polhora	18:13.21	+11.44
4.	Kubik, Adrian	2005	ASP SKI Poprad	18:36.35	+34.58
5.	Petho, Dominik	1994	Goodrequest	18:54.77	+53.00
Ženy od 35 rokov do 49 rokov					
1.	Sekanová, Andrea	1985	ISP SECURITY S.R.O.	23:59.46	--
2.	Porubská, Martina	1987	Liptov	24:49.82	+50.35
3.	Vu, Anna	1982	KolagenDrink. sk	25:51.26	+1:51.80
4.	Grečnerová, Lucia	1985		27:17.07	+3:17.60
5.	Plauterová, Oľga	1988		28:02.42	+4:02.95
Muži od 40 rokov do 49 rokov					
1.	Pavlik, Ivan	1984	Extra sviezi bazanti	18:42.34	--
2.	Holík, Vladimír	1978	Ľadové brojlere Bešeňová	19:16.52	+34.18
3.	Honec, Martin	1978	KolagenDrink. sk	19:39.77	+57.43
4.	Skubik, Ján	1979	Liptovský Mikuláš	19:51.64	+1:09.29
5.	Lúčan, Vlastimil	1983	Lubela	21:11.78	+2:29.43
Muži od 50 rokov do 59 rokov					
1.	Slaný, Miroslav	1972		21:33.33	--
2.	Kamensky, Jan	1965	Liptovský Peter	22:01.05	+27.71
3.	Záhradník, Milan	1967		22:34.05	+1:00.71
4.	Slaný, Eubomír	1966		25:28.95	+3:55.62
5.	Krytinář, Jaroslav	1969	ASK MOP Pernštejn)	35:29.37	+13:56.04
Muži nad 60 rokov					
1.	Porubiak, Vladimír	1964		19:14.04	--
2.	Madliak, Jozef	1963	Slovekon Vlchy	22:07.51	+2:53.47
3.	Púplava, Ján	1964	Rozbeháme Oravu	23:16.41	+4:02.37

4.	Žiška, Ján	1952	TJ Tatran Hybe	24:44.93	+5:30.89
5.	Tomo, Miroslav	1951	Krmeš	29:59.44	+10:45.40
Ženy nad 50 rokov					
1.	Magerčíková, Mariana	1973		26:11.40	--
2.	Lazoňová, Adriana	1965	-	27:57.12	+1:45.71
3.	Hábovčíková, Zuzana	1964	Rozbeháme Liptovský Mikuláš	31:01.16	+4:49.75
4.	Zamišková, Gabriela	1973		31:08.88	+4:57.47
	Mláková, Oľga	1957	Ružomerskie streľy	n.a.	n.a.
10000 m					
Ženy od 18 a viac					
1.	Váleková, Veronika	1984	TJ Družba Smrečany Žiar	47:32.76	--
2.	Đurechová, Andrea	1989	TJ Tatran Hybe	51:50.20	+4:17.43
3.	Fischerova, Michaela	1993		58:10.89	+10:38.12
Muži od 18 a viac					
1.	Kubovčík, Michal	1999	Liptov running space	34:33.93	--
2.	Vlčko, Matúš	1991	Moji ľudia Černová	36:28.59	+1:54.66
3.	Tereštík, Matúš	1995		37:34.65	+3:00.72
4.	Šramo, Martin	1990	Malinô Ski Alp Team	40:40.09	+6:06.16
5.	Mikuláš, Martin	1980		41:01.21	+6:27.28
Chlapci do 6 rokov					
	Hovanec, Teodor	2021	Pavčina Lehota	n.a.	n.a.
Žiaci od 7 do 9 rokov					
	Marková, Mária	2017		n.a.	n.a.
	Hovanec, Dávid	2017	Pavčina Lehota	n.a.	n.a.
Mladší žiaci od 10 do 12 rokov					
	Madliak, Marko	2013		n.a.	n.a.
Starší žiaci od 13 do 14 rokov					
1.	Magerčíak, Tobias Mojmír	2010		02:55.54	--
2.	Jarabek, Anrej	2011	TJ Tatran Hybe	02:58.46	+2.91
3.	Záchej, Michael	2010		02:59.54	+4.00
4.	Dobák, Damian	2010		03:04.52	+8.98
Staršie žiačky od 13 do 14 rokov					
1.	Chovanová, Laura	2010	Mbk Ružomberok	02:57.11	--
2.	Porubiaková, Katarína	2010	Ludrová	03:09.18	+12.07
3.	Paľáková, Rebeka	2011	ZŠ Ľubela	03:23.50	+26.39
4.	Michaela, Sadlonova	2011	TJ Tatran Hybe	03:41.00	+43.89
5.	Kováčová, Zoja Natália	2010	CVC LM	03:48.96	+51.85

FOTOREPORTÁŽ:

V skratke

Uznanie pre Tomáša Ondrejcha

Na medzinárodnej súťaži Česka, Slovenska a Rakúska v kulturistike vo federácii NABBA získal prvenstvo. Štartoval v kategórii Men III, kde zvíťazil a nominoval sa na Majstrovstvá sveta v Linzi, kde štartoval 15. júna 2024.

A stal sa vicemajstrom sveta!

A to nemohlo zostať bez povšimnutia vedenia obce. Uznanie za reprezentáciu obce Ľubľa mu dnes osobne na pôde Obecného úradu odo-

vzdal starosta obce Erik Gemzický.

Srdečne gratulujeme a nech sa darí aj naďalej!

Nie, nespľujeme stromy!

Práve naopak, chceme, aby boli zelené ešte dlhé roky. Začali sme so zdravotným ošetrovaním a orezom starších a vý-

znamných drevín na území našej obce. Orech, lipy a borovica tak budú upravené, aby mohli ďalšie desaťročia skrášľovať a zlepšovať naše životné prostredie.

Nové chladiace zariadenie

Po 29 rokoch nám vypovedalo službu chladiace zariadenie v Dome smútku. A tak sme museli zadovážiť nové, ktoré bude snáď tiež dlhé roky slúžiť svojmu účelu.

V okolí obce pribudli fotopasce

Chceme upozorniť občanov, ale aj návštevníkov našej obce, že už nebudeme tolerovať robenie čiernych skládok. V niektorých lokalitách sme preto nainštalovali fotopasce a „hriešnikov“ budeme dôrazne a úradne riešiť. Veríme, že takéto obrázky sa stanú minulosťou...

Behali a pomáhali zároveň

Z Behu Ľubľou z každého štartovného bolo venované 1 euro na podporu charitatívnej činnosti pre Domčo13 o.z., a mnohí z vás navyše pridali aj dobrovoľný príspevok.

Následnú sumu navýšila ešte nezisková organizácia Rotary Club Liptovský Mikuláš a my sme tak mohli Dominikovi odovzdať sumu 1000 €. Ďakujeme!

Hasiči kontrolovali domy

Dobrovoľný hasičský zbor Ľubľa vykonal v sobotu 28. 9. od 8:00 preventívnu protipožiarnu kontro-

lu v našej obci. Plníme týmto legislatívnu povinnosť. Veď ide o prevenciu a bezpečnosť nás všetkých.

Podvečerný pohľad na našu obec. No nie je tu krásne?

Priepust bol v havarijnom stave, opravili ho

Správa ciest ŽSK okrem orezania drevín popri hlavnej ceste zrealizovala opravu havarijného stavu priepustu P24652 na ceste III/2326 ckm 0,259 v extraviláne našej obce – na vjazde do Ľubele.

Keď spolupracujeme, sme silnejší. Založili sme združenie obcí

Keďže sa chceme uchádzať o dotačné zdroje na projekt „Odkanalizovanie obcí Ľubeľa a Lipt. Kľačany“, je potrebné založiť združenie obcí. A to vedenia oboch obcí schválili, na spoločnom zasad-

nutí si povedali postup a možnosti čo najskoršieho vybudovania čistiarny odpadových vôd a kanalizačnej siete.

Cieľom je získať financie z externých zdrojov a nezaťažovať rozpočty obcí.

Projekt by sa realizoval na etapy, pričom 1. etapa by obnášala vybudovanie ČOV a podľa získaných finančných prostriedkov by sa pokračovalo v budovaní kanalizačnej siete.

Držme si palce, nech naša medziobecná spolupráca dosiahne spoločný cieľ!

Rádio vysielalo naživo z Ľubele

16. 10. sa z nášho úradu naživo vysielala relácia Rádia Regina – Klub komunálnej politiky, kde hos-

tom bol aj náš starosta. Témou bola problematika medveďa hnedého.

Detské ihrisko je pestrejšie

Detské ihrisko pri Zdravotnom stredisku sme doplnili o nové, aj inkluzívne, prvky. Na projekt sme

získali dotáciu z Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny. Tak nech naši malí majú radosť a naplno ihrisko využijú.

Zacvičte si pod holým nebom

Pri športovom areáli pribudli tri fitness prvky pre cvičenie s vlastnou hmotnosťou.

Kedykoľvek si môžete ísť zacvičiť a posilniť tak hrudník, ruky, prsné svaly, bicepsy, tricepsy, chrbát, nohy a sedacie svaly. Ak bude záujem, určite tento športový priestor doplníme o ďalšie prvky na cvičenie.

Zásielky Slovak Parcel Service si môžete prevziať už aj priamo v dedine

Slovak Parcel Service – odberné miesto zásielok už aj v našej obci. Samoobslužné boxy sú dostupné 24 hodín denne. Balíkobox je umiestnený vo dvore Kultúrneho domu, vedľa balíkomatu Packeta. Ako funguje balíkomat a všetky ostatné informácie nájdete aj na: www.sps-sro.sk/co-je-balikovo

Kaplnka svietila na červeno

27. 11. 2024 bola Červená streda, po celom Slovensku boli chrámy i pamiatky osvetlené červenou farbou na pamiatku prenasledovaných kresťanov pre vieru.

Až 300 miliónov kresťanov vo svete zažíva rozličné formy útlaku, čo je najviac spomedzi všetkých vierovyznaní. Podľa dostupných zistení zomrie pre svoju náboženskú príslušnosť až 11 kresťanov denne.

Naša farnosť sa tiež pridala k iniciatíve, a tak na červeno bola vysvietená aj kaplnka sv. Barbory.

Beh o pohár starostu obce 2024 má za sebou už 21. ročník

Na štart sa 21.10.2024 postavili žiaci všetkých ročníkov, ale aj predškolační. Fakt, že akýkoľvek pohyb, šport je pre zdravie potrebný, pripomenul starosta obce Erik Gemzický, ktorému pri odovzdávaní ocenení okrem pani riaditeľky školy Ivety Kališovej pomohol aj Ľubomír Kubík, zástupca starostu obce. Okrem víťazných trofejí pre prvých troch najrýchlejších súťažiacich bola v cieľi pripravená aj ovocná odmena.

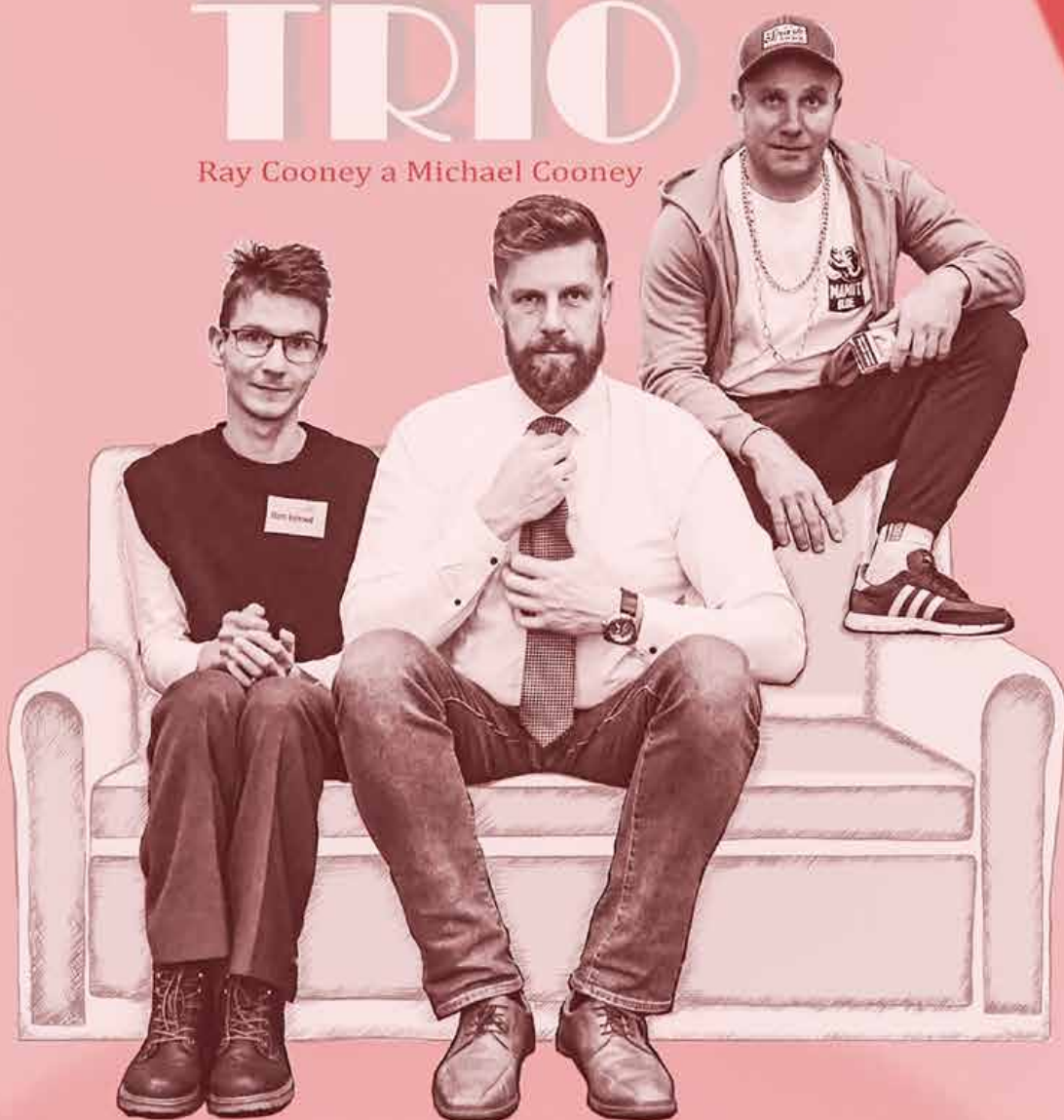

Ľubel'ské ochotnícke divadlo
K. O. Urbana
uvádza bláznivú situačnú
komédiu

FAMÓZNE TRIO

Ray Cooney a Michael Cooney

Roman
Jurščák
Erik
Gemzický
Anton
Kubík
Kristína
Jurščáková
Dorota
Matejovie
Eliška
Oravcová
Petra
Čepelová
Adela
Kubíková
Jaroslav
Štěch

PREMIÉRA 1
25. december 2024
18:00 hod.
KD Ľubel'a
5€/3€

PREMIÉRA 2
27. december 2024
18:00 hod.
KD Ľubel'a
5€/3€

lístky iba v predpredaji na OcÚ Ľubel'a

OBEC ĽUBEĽA VÁS POZÝVA NA

Ples obce Ľubela

FEBRUÁR

KD ĽUBEĽA

1

2025

19:00

VERONIKA HATALA
TRIM
STORY
DJ RIKO

60€

VSTUPENKY SI MÔŽETE ZAKÚPIŤ NA OBECNOM ÚRADE V ĽUBEĽI
1,-€ VSTUPNÉ, 59,-€ KONZUMNÉ A PROGRAM